

Opinnäytetyö

Elokuvan kulttuuriviennin hanketuen vaikutukset ja kehitysnäkymät

Sandra Enkvist

Kulttuurituotannon koulutusohjelma
(240 op)

Arvioitavaksi jättämisaika
(4/2019)

www.humak.fi

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Kulttuurituotannon koulutusohjelma

Tekijä: Sandra Enkvist
Opinnäytetyön nimi: Elokuvan kulttuuriviennin hanketuen vaikutukset ja kehitysnäkymät
Sivumäärä: 38 ja 6 liitesivua
Työn ohjaaja(t): Päivi Ruutiainen
Työn tilaaja(t): Suomen elokuvasäätiö

Opinnäytetyössä tutkittiin kulttuuriviennin hanketuen merkitystä ja vaikutusta suomalaisille elokuvatuotantoyhtiöille. Tarkastelun kohteena oli tuotantoyhtiöt jotka ovat saaneet Suomen elokuvasäätiön kulttuuriviennin hanketukea viimeisen viiden vuoden aikana. Työn tavoite oli avata tuotantoyhtiöiden näkemystä kulttuuriviennin hanketuen vaikutuksista yhtiöiden toimintaan ja kansainvälistymiseen sekä hahmottaa kansainvälistymisen kehitysnäkymiä hanketuen avulla.

Kulttuuriviennin tukien todelliset vaikutukset ovat hankalasti mitattavissa, johtuen jo elokuva-alan kovasta kilpailusta ja alalla vallitsevista trendeistä. On vaikeaa ennustaa etukäteen minkälainen hanke menestyy kansainvälisesti ja minkälaisiin hankkeisiin tulisi panostaa. Elokuvatuotantoyhtiöillä on rajalliset ja vajavaiset resurssit toteuttaa kulttuurivientiä ilman tukea ja siksi Suomen elokuvasäätiön myöntämä hanketuki on erityisen tärkeä kansainvälisiä markkinoita tavoittelevalle elokuvalle.

Opinnäytetyössä on käytetty kvalitatiivista tutkimusta ja menetelmänä sähköistä kyselyä. Teoreettisena viitekehystenä toimivat elokuvasäätiön kulttuurivientiä koskevat tilastot sekä Opetusministeriön teettämät selvitykset. Kyselyssä perehdyttiin tuotantoyhtiöiden omiin tavoitteisiin, vaikutuksiin ja merkitykseen sekä kehitysnäkymiin.

Työn tuloksena on selvitys hanketuen vaikuttavuudesta tuotantoyhtiöiden kansainväliseen toimintaan. Työtä varten kerätty tieto esittelee kulttuuriviennin hanketuen haasteita ja kokoaa yhteen tuotantoyhtiölähtöisiä kehitysehdotuksia. Kerätyn materiaalin perusteella on selvää, että kulttuuriviennin hanketuki on tuotantoyhtiöiden kansainvälisille hankkeille merkittävä tukimuoto joka ainutlaatuisuudellaan vastaa kansainvälisen elokuvalevityksen tarpeisiin.

Avainsanat: kulttuurivienti, elokuva-ala, kansainvälistyminen, kulttuuriviennin hanketuki

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Degree Programme in Cultural Management; Bachelor's degree

Author: Sandra Enkvist

Title: Project Support for International Promotion – Effects, significance & future prospects

Number of Pages: 38 and 6 attachment pages

Supervisor(s): Päivi Ruutiainen

Subscriber(s): Finnish Film Foundation

The objective of this bachelor thesis is to study the effects and the significance of the Finnish Film Foundation's Project Support for International Promotion for film production companies. The area of study consists of film production companies that have been granted the fund within the past five years. The thesis examines, on one hand, how the production companies see that the fund has affected their business and international activities, and on the other hand, what kind of opportunities the support system could bring them in the future.

Because of the fierce competition and the quickly-changing trends of the film industry, the tangible effect that the Support for International Promotion will have on the project is difficult to estimate beforehand. It is difficult to say what kind of a film will 'make it' at the international market. Without the Support, the production companies have limited and insufficient resources to carry out activities for international promotion. Thus, the Film Foundation's support is vital for a film aiming to enter the international market.

The thesis uses qualitative methods. Answers have been collected from production companies through an online questionnaire. The theoretical framework is based on the Finnish Film Foundation's published statistics and reports made by the Foundation for the Ministry of Education and Culture. The questionnaire evolved around the companies' goals at the beginning of the application process; the experienced effects and significance of the support and the companies' views on the future prospects of their international activities.

The outcome of this thesis is a review of the effects and the significance of the Project Support for International Promotion for the production companies. The sample of answers from the companies demonstrate challenges and propose new ideas for development of the Support. Based on the outcome of this study, it is clear that the Project Support for International Promotion is a significant and a unique form of support that largely responds to the needs of international film distribution.

Keywords: Culture export, film industry, project support

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	5
2	KULTTUURIVIENTI	7
	2.1 Kehittämiskohteet ja päämäärät	9
	2.3 Suomalaisen elokuvan vienti	11
3	KOTIMAINEN ELOKUVA NYT.....	17
	3.1 Kotimaisen elokuvan rahoitus.....	18
	3.2. Elokuvan tuotantotuki ja sen vaikutus tuotantoyhtiön toimintaan.....	20
	3.3 Kulttuuriviennin hanketuki	23
4	TUTKIMUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	25
	4.1 Aineistot ja menetelmät.....	26
	4.2 Aineiston analyysi	27
5	AINEISTON YHTEENVETO	28
6	JOHTOPÄÄTÖKSET JA KEHITYSNÄKYMÄT	32
	LÄHTEET.....	35
	LIITTEET	38

1 JOHDANTO

Tämän tutkimuksen tavoitteena on avata kotimaiselle elokuvalla myönnettävän kulttuuriviennin hanketuen vaikutuksia ja mahdollisuuksia tuotantoyhtiöiden näkökulmasta sekä summata elokuvaviennin kehitystä ja hanketuen vaikuttavuutta tulevaisuudessa.

Suomen elokuvasäätiö on perustettu vuonna 1969 tukemaan ja edistämään suomalaista elokuva-alaa. Se on itsenäinen säätiö, joka kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan toimialan ohjaukseen. Suomen elokuvasäätiö myöntää tukea elokuvien tuotantoon, esittämiseen sekä levittämiseen. Lisäksi säätiö vastaa keskeisesti suomalaisen elokuvan kulttuuriviennistä ja sen tuista.

Suomen elokuvasäätiö tukee kotimaisen elokuvan kulttuurivientiä materiaali-, matka- ja hanketuilla. Esimerkiksi vuonna 2017 elokuvan kulttuurivientiin myönnettiin lähes 700 000 euroa.

Elokuvan-kulttuuriviennin tukea on lisätty huomattavasti viimeisten kymmenen vuoden aikana, ja siihen panostetaan yhä enemmän. Kulttuuriviennin vaikutuksia ei kuitenkaan ole tutkittu, eikä elokuvan kulttuuriviennin tukien vaikutuksista ja merkityksestä tuotantoyhtiöille ole olemassa selvitystä. Selvityksiä siitä, että kulttuurilla on vientiä, on tehty. Opetus- ja kulttuuriministeriö loi 2006-2007 vuoden aikana yhteistyönä ministeriöiden sekä kulttuurinkentän toimijoiden kanssa kehittämisohjelman Onko kulttuurilla vientiä? ON! tätä kehittämisohjelmaa seurasi loppuraportti Kulttuurivienti näkyy, uudistaa ja vaikuttaa. Lisäksi elokuvan tavoiteohjelma 2011-2015 summasi kulttuuriviennin murroksesta ja tulevista toimenpiteistä elokuva-alalla. Elokuväsäätiön omia julkaisuja lukuun ottamatta selvitykset ovat vanhoja. Niistä puuttuu tuotantoyhtiöiden oma ääni, joka mahdollistaisi kulttuuriviennin tukien, erityisesti hanketuen kehittämisen tuotantoyhtiöiden kansainvälistymisnäkyymiä vahvistaen.

Kyky tuottaa uusia kansainvälistymisen toimintatapoja on yksi Suomen elokuvasäätiön kulttuuriviennin hanketuen myöntämisperusteluista. Myöntämisperusteluna se kuulostaa vaativalta ja kovassa kansainvälisessä kilpailussa myös haasteelliselta.

Työssäni selvitän, onko hanketuella saatu esimerkiksi uusia kansainvälistymisen toimintatapoja vai jotain muuta. Myöntäessään tuen, elokuvasäätiö luottaa omaan arvi-

oonsa hankkeen menestymisestä ja vaikuttavuudesta. Hankkeiden loppuselvitykset tehdään yleensä puolen vuoden tai vuoden sisällä hankkeen toteutumisesta ja tästä syystä hankkeiden pitkäaikaisia vaikutuksia ei ehditä raportin yhteyteen liittämään. Elokuvasäätiö voi seurata hankkeen menestymistä muilla tavoin, kuten seuraamalla elokuvien menestystä ja aktiivisuutta kansainvälisillä elokuvafestivaaleilla, mutta todellisuudessa on vaikeaa erotella mikä on ollut seurausta mistäkin.

Opinnäytetyöni aineisto koostuu tekemästani kyselystä sekä jo olemassa olevasta tutkimustiedosta. Työlleni teoriapohjan antaa Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuurivientiä koskevat selvitykset ja raportit, elokuvan tavoiteohjelma 2011-2015, Suomen elokuvasäätiön julkaisut sekä tilastot ja vuonna 2018 tehty tutkimus tuotantotuen vaikutuksista tuotantoyhtiöille. Lisäksi teoriapohjaa tukee usean vuoden työkokemukseni elokuvatuotantoyhtiössä.

Osa käyttämistäni selvityksistä, kuten Onko kulttuurilla vientiä? ON! sekä tätä seurannut loppuraportti on tehty vuosien 2007-2011 aikana. Ne ovat vanhoja, mutta koin silti ne erittäin tärkeiksi työlleni. Ne antavat kokonaiskuvan kulttuuriviennin tilanteesta viime vuosilta ja avaavat minkälaisia ongelmia ja haasteita nähtiin ja minkälaisia toimenpiteitä tulisi tehdä, jotta ala notkahtaisi eteenpäin. Lisäksi näissä selvityksissä määritellyt tavoitteet ovat ajankohtaisia, niitä hiotaan ja kehitetään edelleen. Työlleni nämä selvitykset antoivat raamit vertailla elokuvan kulttuuriviennille asetettuja tavoitteita tuotantoyhtiöiden tavoitteisiin.

Työn tuloksena on selvitys hanketuen vaikutuksista, merkityksestä ja kehitysnäkymistä tuotantoyhtiöiden toimintaan, jota voidaan soveltaa esimerkiksi elokuvasäätiön kulttuuriviennin toiminnan kehittämisessä tulevaisuudessa. Lisäksi tuloksena syntyi kehitysehdotus siitä kuinka tuotantoyhtiöitä voisi kannustaa monipuolisempaan ja tavoitteellisempaan raportointiin, ja sitä kautta maksimoida kulttuuriviennin hanketuen hyöty.

2 KULTTUURIVIENNI

Kulttuuriviennillä tarkoitetaan perinteisesti Suomen taiteen, kuten arkkitehtuurin, muotoilun ja taideteollisuuden tunnetuksi tekemistä ulkomailla. Kulttuurivienti kattaa myös ulkomaille vietävät kulttuurituotteet ja tapahtumat. Suomen jäsenyys Euroopan Unionissa sekä yleinen kulttuurinen globalisaatio ovat luoneet tilanteen, jossa kulttuurivientiä käsitteenä sekä sen sisältöä oli tarpeen määritellä uudella tavalla. (Wilenus 2004, 80.)

Kulttuurivientiä koskevat käsitykset ovat globalisoituvassa maailmassa korostuneet monella tavalla, ja kulttuurin rooli on moniulotteisempi. Kulttuuriviennin kehittäminen nostettiin esille vuoden 2007-2011 Suomen kulttuuriviennin kehittämissuunnitelmassa, joka laadittiin ministeriöiden ja kulttuurikentän toimijoiden yhteistyönä vuoden 2006-2007 aikana. Tästä syntyi mittava kulttuurivientiä koskeva raportti Onko kulttuurilla vientiä? ON!, joka luovutettiin kulttuuriministerille, kauppa- ja teollisuusministerille, ulkomaankauppa- ja kehitysministerille sekä ulkoministerille maaliskuun alussa 2007. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2011, 5).

Tämän kattavan kulttuuriviennin kehittämissuunnitelman tavoitteena oli yhtenäistää luovat kulttuurin toimialat tasavertaisiksi ja tunnustetuiksi vientialoiksi muiden vientialojen rinnalle. Lisäksi yleisenä tavoitteena oli kulttuurin kansantaloudellisen vaikutuksen lisääminen, eli arvoveron lisäyksen, tuotoksen ja vientitulojen lisääminen. Tätä kehittämissuunnitelmaa edeltänyt raportti Onko kulttuurilla vientiä? ON! painotti, että kulttuuriviennissä hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia rakenteita ja muotoja, mikä edellyttää merkittävää uudistusta toimintatavoissa ja ajattelussa sekä kulttuurin toimijoiden ja viennin edistäjien keskuudessa. Kaiken kaikkiaan tavoitteena oli vahvistaa kulttuurin taloutta ja parantaa taiteen harjoittajien mahdollisuuksia hyödyntää tuotoksiaan ja tuotteitaan kansainvälisesti. Jo tässä vaiheessa taustalla oli tieto siitä, että Suomessa korkeatasoista ja omaleimaista kulttuuria tuotetaan enenevässä määrin, kotimaisen kulttuurin kulutus tuskin enää voi merkittävästä kasvaa siitä mitä se jo on sekä kansainväliset markkinat ovat kasvaneet nopeasti. Tämä kulttuuriviennin kehittämissuunnitelma ja toimenpiteet täydensivät muita kulttuuri- ja elinkeinotoimia. Ohjelma loi myös selkeän tavoitteellisen viitekehyksen kulttuuriviennin edistämiseksi. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2011, 5.)

Tämän seurauksena vuoden 2007 hallitusohjelmassa todetaan: ”Luovaa taloutta vahvistetaan ja kulttuurin kansantaloudellista merkitystä lisätään edistämällä kulttuurivientiä ja –yrittäjyyttä”. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2011, 5.)

Audiovisuaalisella alalla kehittämisohjelmassa korostetut toimenpiteet konkretisoidut, kun vuonna 2017 hartaasti kaivattu tuotantokannustin saatiin Suomeen. Tämä ei suoraan kohdistunut kulttuurivientinä kotimaisten toimijoiden näkökulmasta, mutta toi kuitenkin mahdollisuuden toteuttaa kansainvälisiä yhteistuotantoja. Kannustinjärjestelmän tavoitteena Suomessa ja maailmalla on vahvistaa audiovisuaalista kulttuuria, osaamista ja maan yleistä kilpailukykyä. (Suomen elokuvasäätiö 2018).

Tuotantokannustin siis vastasi kansantaloudellisen merkityksen seen. Kansainväliset markkinat ovat olleet audiovisuaalisen alan pullonkaulana ja esteenä markkinoille pääsyyn ovat olleet esimerkiksi verkostojen, resurssien ja strategisen liiketoimintamallin puute. Tilanne näyttäytyy nyt kuitenkin myönteisenä, sillä kansainvälinen kysyntä, digitaaliset jakelukanavat ja kuluttajien käytös on muuttunut. Lisäksi AV-tuotantokannustimen suurimmat hyödyt alalle ovat olleet työllisyyden kasvu. (Suomen elokuvasäätiö 2018.) Eli vuoteen 2018 mennessä ainakin audiovisuaalisen alan osalta tavoiteohjelman pääviestiin oli vastattu.

Kehittämisohjelma siis loi kulttuurivientiä koskevat strategiat ja määritteli niiden saavuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet. Kehittämisohjelma käynnisti laajan ja tarpeellisen keskustelun viennin merkityksestä taiteen ja kulttuurin aloilla. Nykypäivänä vienti on merkittävä ja luonnollinen osa kulttuurialan yritysten päivittäistä toimintaa ja sen vahvistaminen on oleellinen osa kulttuuri-, elinkeino – ja ulkopolitiikkaa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2011, 8.)

Suomen kulttuuriviennin kehittämisohjelman loppuraportin tärkein huomio oli, että resurssit eivät olleet riittävät niihin tarpeisiin, joita yrityksillä ja toimijoilla oli tuoteistamiseen. Tuote on saatu kyllä tuotetuksi, mutta tehokkaaseen markkinointiin ei oltu enää pystytty panostamaan, mikä olisi taas tuotteen tehokkaan hyödyntämisen edellytys. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2011, 8.)

Vaikka kulttuuriviennin kehittäminen oli otettu systemaattisesti ja vahvemmin huomioon, silti puutteita vastata yritysten tarpeisiin oli havaittavissa. Puutteellisuus oli havaittavissa ennen kaikkea vientiä aloittelevien yritysten tuessa, tuotekehityksessä sekä kasvun rahoituksessa. Pääasialliset tuet ovat valtionavustukset ja vaikka avus-

tusten tarve on ilmeinen, ei valtionavustus voi olla, eikä niiden tule olla yritysten pääasiallinen tukimuoto. Vaikka Suomen yrityspalvelujärjestelmällä on käytössä monipuolisia rahoitusmahdollisuuksia, kuitenkin kulttuurialan yrittäjien mukaan niiden rakenne on monimutkainen ja hakeminen raskasta. Tästä syystä yrityspalveluiden muokkaaminen nousikin tärkeimmäksi yksittäiseksi kulttuuriviennin valmisteluryhmän tavoitteeksi vuoden 2007-2011 kehittämissuunnitelmassa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2011, 10.)

2.1 Kehittämiskohteet ja päämäärät

Kansainvälistyminen ja sitä seuraava vienti on nykyään luonnollinen osa kulttuurin eri osa-alueita. Kulttuuriviennin kehittäminen nähdään jatkuvana prosessina, jossa tärkeässä asemassa on kulttuurialan toimijoiden ja julkishallinnon yhteistyö. (Opetusministeriö 2007, 9).

Kulttuuriviennin liiketoimintamalleista on teetetty vuonna 2006 laaja selvitys Business Finlandin toimeksiannosta. Selvityksen perusteella kulttuuriviennin edistämiseksi olisi tärkeää vahvistaa yritysten liiketoimintaosaamista ja lisätä kulttuurin toimijoiden kansainvälistämiskoulutusta sekä lyhyemmällä että pitemmillä koulutuskokonaisuuksilla, sekä kasvattaa kansainvälistämisen parissa toimivien henkilöiden toimialatietämystä. Myös tuottaja- ja harjoittelijavaihtoa tulisi lisätä. Lisäksi tulisi kohentaa yritysten edellytyksiä luoda alun alkaen kansainvälisille markkinoille suunnattuja tuotteita ilman edeltävää kotimarkkinoiden myyntipohjaa. Eri alatoimialojen tulisi lisätä keskinäistä tiedonvaihtoa ja yhteistyötä. Avainasemassa tässä ovat toimijat ja heidän organisaationsa. (Leikola & Leroux 2006, 2.) Tämän selvityksen jäljessä kulki myös Onko kulttuurilla vienti? ON! –kehittämissuunnitelma.

Onko kulttuurilla vientiä? On! Esitys Suomen kulttuuriviennin kehittämissuunnitelmaksi 2007-2011 kartoitti perinpohjaisesti kulttuuriviennin suunnan ja asetti selkeät tavoitteet tulevaisuuden kulttuuriviennille. Kehittämissuunnitelmassa kulttuuriviennin kehittämiskohteet on jaettu kuuteen pääluokkaan.

- Yritystoiminnan kehittämiseen,
- Vientitoiminnan kannalta merkittävien verkostojen vahvistamiseen,

- Kansainväliseen markkinointiin ja promootioon
- Kulttuuriviennin rakenteiden ja tietoperustan vahvistamiseen,
- Kansainvälisen kulttuuriyhteistyön ja –vaihdon kehittämiseen
- Kulttuuriviennin kannalta kilpailukykyisen lainsäädännöllisen toimintaympäristön aikaansaamiseen

Kulttuuriviennin rakenteissa oli kehittämisohjelman mukaan huomauttamista. Ne olivat ohuita ja osaamisessa oli aukkoja. Yksittäisistä menestystarinoista sekä luovasta osaamisesta huolimatta kokonaisvolyyymi ei näistä rakenteellisista syistä ollut niin korkealla tasolla mitä se olisi voinut olla. Toimialojen välillä oli myös merkittäviä viennin eroja. Tiettyjen toimialojen viennin uumoiltiin olevan ei-kaupallisista intresseistä lähtevää. Tällaisen viennin keskeisenä tavoitteena oli suomalaisen kulttuurin tunnetuksi tekeminen, ei niinkään liiketoiminnalliset tavoitteet (Opetusministeriö 2007, 16.)

Edellytyksenä menestyneelle kulttuuriviennille oli siis taiteen ja kulttuurin rahoituksen ja infrastruktuurin vahvistaminen. Tarkoituksena hyödyntää jo olemassa olevia järjestelmän rakenteita. Ajatuksena oli liiketoimintaosaamisen vahvistaminen kansainvälistymisen tukemiseksi sekä neuvonta- ja kehittämisspalveluiden suuntaamiseksi luoville toimialoille. Tärkeänä kehittämispäämääränä oli myös hankerahoituksen kehittäminen, jolla mahdollistettaisiin tuotekehityksen ja demotuotantojen tukeminen sekä vientitapahtumiin osallistuminen kansainvälisen markkinoinnin ja promootion kehittämiseksi. (Opetusministeriö 2007, 7.)

Kulttuuriviennin kasvusta osaksi suomalaista vientitoimintaa ja vahvemmasi osaksi Suomen maabrändiä toteutui vähintäänkin tyydyttävästi Kulttuuri näkyy, uudistaa ja vaikuttaa, Suomen kulttuuriviennin kehittämisohjelman 2007-2011 loppuraportin mukaan. Kulttuuriviennistä on tullut valtavirtaa, vaikka kunnianhimoinen tavoite viennin arvon kolminkertaistaminen ei ole toteutunut. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2011, 8.)

Elokuva- ja audiovisuaalisen kulttuurin vahvistamiseksi tukea lisättiin. Tuen lisääminen vahvisti kotimaisen elokuvan monipuolisuutta ja laatua, sillä pitkien elokuvien budjetteja pystyttiin kasvattamaan, mikä mahdollisti kuvauspäivien lisäämisen. Panostus suomalaiseen elokuvaan näkyi myös muualla kuin kotimaassa, sillä se vaikutti

myös elokuvan kansainvälistymiseen ja kulttuuriviennin kasvuun. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2011, 36.)

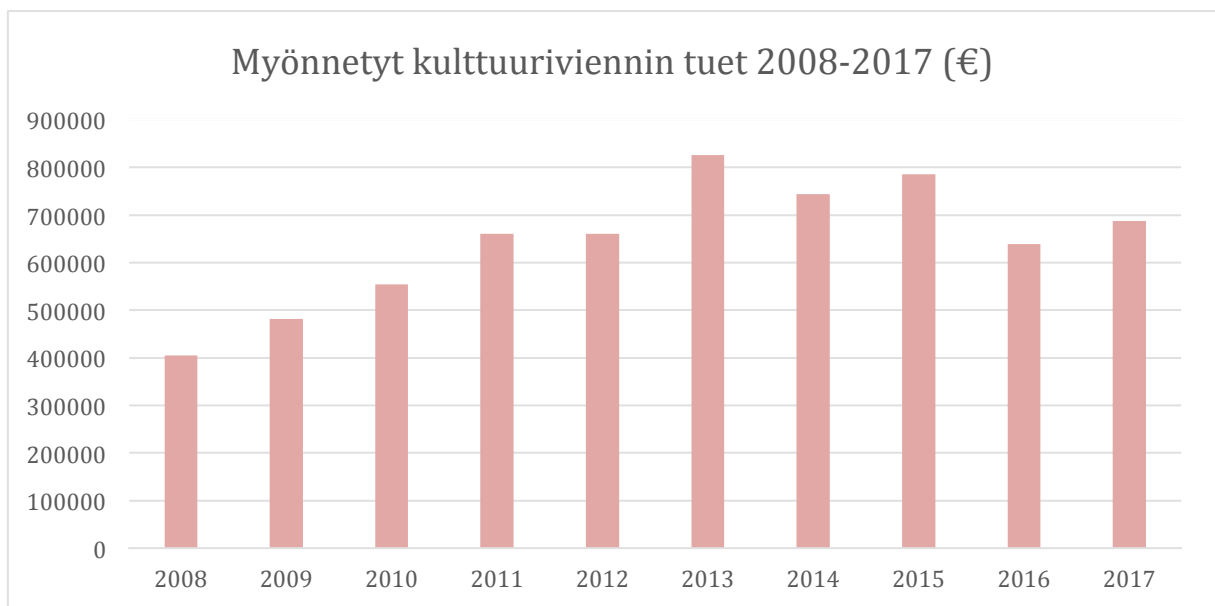
2.3 Suomalaisen elokuvan vienti

Suomalaisen elokuvan kulttuurivienti ja sen merkitys on vahvistunut huomattavasti 2000-luvulla. Pääpaino on ollut kulttuuriteosten ja sitä kautta suomalaisten taiteilijoiden tunnetuksi tekemisessä maailmalla, mutta kulttuurituotteiden ulkomaille myynnistä on syntynyt myös vientituloja. Suomalaisen elokuvan tavoiteohjelmassa 2011-2015 mainittiin, että kulttuuriviennin vahvuuksia pitäisi nykyistä paremmin käyttää Suomi-brändin vahvistamisessa, joka parhaimmillaan luo Suomelle parempia edellytyksiä niin ulko- kuin kauppapolitiikassa. Kulttuurituotteiden myynnin mahdollisuudet taas enemmän kohdentuvat yksittäisten teosten lisäksi maineelle ja kontakteille, joita perinteinen kulttuurivienti luo. (Suomen elokuvasäätiö 2011, 19).

Suomen elokuvasäätiö tukee elokuvan kulttuurivientiä tarkoituksenaan tehdä suomalaista elokuvataidetta ja kulttuuria tunnetuksi ja siten edistää elokuvien myyntiä ulkomaille. Yhtenä tavoitteena on esittää kotimaisia elokuvia mahdollisimman monella merkittävällä kansainvälisellä elokuvafestivaalilla tai muissa alan tapahtumissa. Toiminnan tarkoituksena on myös tukea ja luoda edellytyksiä kaupalliselle kansainväliselle menestykselle. (Suomen elokuvasäätiö 2019a).

Kulttuuriviennin kehittämisohjelmassa luotu vientistrategia elokuvan ja audiovisuaalisen alan osalta pohjautui suomalaisen elokuvan tavoiteohjelman 2006-2010 esitettyihin lähtökohtiin. Vuoden 2007 Kehittämisohjelmassa mainitaan, että kulttuuriviennin kokonaismäärä on ollut 2,4 % elokuvasäätiön tuotanto- ja kotimaanlevitystuesta, joka teki noin 335 500 euroa vuodessa. Vientistrategian mukaisesti kansainvälisten kopioiden ja promootiomateriaalien tuottamiseen tarkoitettua tukea oli tarkoitus kasvattaa 10 prosenttiin tuotantotuesta vuoteen 2010 mennessä. (Opetusministeriö 2007, 25.)

Kuvio 1. Myönnetyt kulttuuriviennin tuet vuosien 2008-2017 aikana. (Suomen elokuvasäätiö 2019h).

Aikaisempia kulttuuriviennille myönnettyjä tukia vertaillen nähdään, että elokuvan kulttuurivientiin suunnattuja varoja on onnistuttu kasvattamaan vuosittain viimeisen kymmenen vuoden aikana. Vuonna 2006 kulttuuriviennin tuki oli 344 864 euroa, kun taas vuonna 2008 tuki oli jo yli 400 000 euroa. Kulttuuriviennille vuosi 2013 oli tukien puolesta merkittävin. Silloin tukisumma kohosi yli 800 000 euroon. (Suomen elokuvasäätiö 2019h).

Suomessa elokuvan kulttuurivientiä tukevat pääosin Suomen elokuvasäätiö sekä AVEK, mutta myös Business Finland myöntää messutukiavustuksia. Vuonna 2017 Suomen elokuvasäätiö myönsi kulttuuriviennin tukia 687 580 euron edestä, josta vajaa puolet olivat hanketukiavustuksia. Vuoteen 2016 verrattuna se on hieman enemmän, sillä silloin vastaavat luvut olivat hanketuen osalta 253 550 euroa ja koko-

naisuudessaan kaikkien kulttuuriviennin avustuksien osalta 638 420. (Suomen elokuvasäätiö 2019h.)

Kulttuuriviennin kehittämisohjelmassa mainitut päämäärät kulttuuriviennin kehitykselle ovat huomioituna myös vuoden 2019 alussa voimaan tullessa elokuva-alaissa.

Lakiuudistuksen tavoitteena oli uudistaa elokuvakulttuurin edistämistä ja elokuvan valtion rahoitusta koskeva lainsäädäntö vastaamaan elokuva-alalla tapahtuneita muutoksia. Digitalisoitumisen ja kansainvälistymisen myötä koko elokuva-alan toimintaympäristö on ollut murroksessa. Jotta kotimaisen elokuvan pärjääminen tulevaisuudessa taattaisiin, elokuva-alan toimijoilta edellytetään uudenlaisia toimintatapoja ja vahvempaa yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Uusi elokuvalaki tähtää myös näihin tavoitteisiin. (Laki valtion rahoituksesta elokuvakulttuurin edistämiseen, 2019).

Lakimuutos heijastelee elokuva-alalle ainakin Suomen elokuvasäätiön toiminnan muutoksena. Toimintaa on kehitetty ja tullaan kehittämään monella tasolla. Merkittävänä muutoksena aikaisempaan on, että tukipäätösten arviointiperustelut tullaan julkaisemaan Elokuvasäätiön kotisivuilla. (Suomen elokuvasäätiö 2019b, 1).

Elokuvan tavoiteohjelman ja uuden lakiesityksen tavoitteet kehittää taiteen ja yrittäjämaailman yhteistyötä ovat näkyneet muun muassa yksityisten sijoittajien kiinnostuksena elokuvien rahoitukseen. Ajatus elokuvaan sijoittamisesta oli pitkään kielteinen, sillä riskit kotimarkkinoilla ovat suuria. Viime vuosina on kuitenkin ollut viimein havaittavissa myöntymisen merkkejä yksityisten rahoittajien puolelta. (Kinnunen 2018.)

Tuottaviksi arvioidut elokuvat ovat pääsääntöisesti kansainvälisiä ja englanninkielisiä, kuten *Big Game*, *Tyttökuningas*, *Tom of Finland* ja *The Guardian Angel*. Osa elokuvista on menestynyt paremmin kuin toiset. (Kinnunen 2018.)

Esimerkiksi suomalainen investointiyritys IPR.VC on alkanut sijoittamaan ulkomaisiin tuotantoihin. Se etsii tuotantoja, joilla on mahdollisuudet menestyä todella hyvin. Ensimmäisenä kohteena oli Rudolph Herzogin ohjaama irlantilainen satiiriokuva, jonka tunnetuin näyttelijä on Saturday Night Livestä tuttu Jay Pharon. (Kinnunen, 2018.) Lisäksi rahasto on sijoittanut elokuvaan *Tom of Finland* ja *the Guardian Angel*, joista jälkimmäinen oli kansainvälinen yhteistuotanto, jonka pääosissa nähtiin

myös kansainvälisiä elokuvanimiä, kuten Pilou Asbæk ja Rade Serbedzija. (Kinnunen 2018.)

Elokuvan kotimaisen jakelun yhteydessä on jo todettu, että elokuvan on mahdollista luoda vahva yleisösuhde jo paljon ennen elokuvan ensi-iltaa. Sama pätee myös elokuvien kansainväliseen vientiin ja promootioon. Tästä syystä vienninedistämisessä painopiste voi myös siirtyä entistä varhaisempaan vaiheeseen elokuvan tai muun audiovisuaalisen tuotannon elinkaarella. Vientihankkeiden tukemisessa on pidetty pidetty tärkeänä myös tukea sellaisia hankkeita, joiden kohdeyleisö on jo alkumetreillä arvioitu pienemmäksi. Maailmanlaajuisesti pienistäkin kohdeyleisöistä voi karttua huomattavat markkinat. (Suomen elokuvasäätiö 2011, 19.)

Kansainväliset elokuvat myös ovat keskeisessä osassa elokuvan lanseerauksessa, promootiossa ja viennissä. Yhteistyökumppaneina elokuville festivaalit ovat hyvinkin keskeisiä. Uudet mediat kuten suoratoistopalvelut, mahdollistavat kuitenkin yleisöverkostojen luomisen ilman festivaalien tai ulkomaisten myyntiyhtiöiden välittämiä kanavia. Elokuvien vientitoiminnassa on huomioitava alan erityispiirre, jossa myyntimahdollisuudet luodaan jo kehittämis- ja tuotantovaiheessa. (Suomen elokuvasäätiö 2011, 19.)

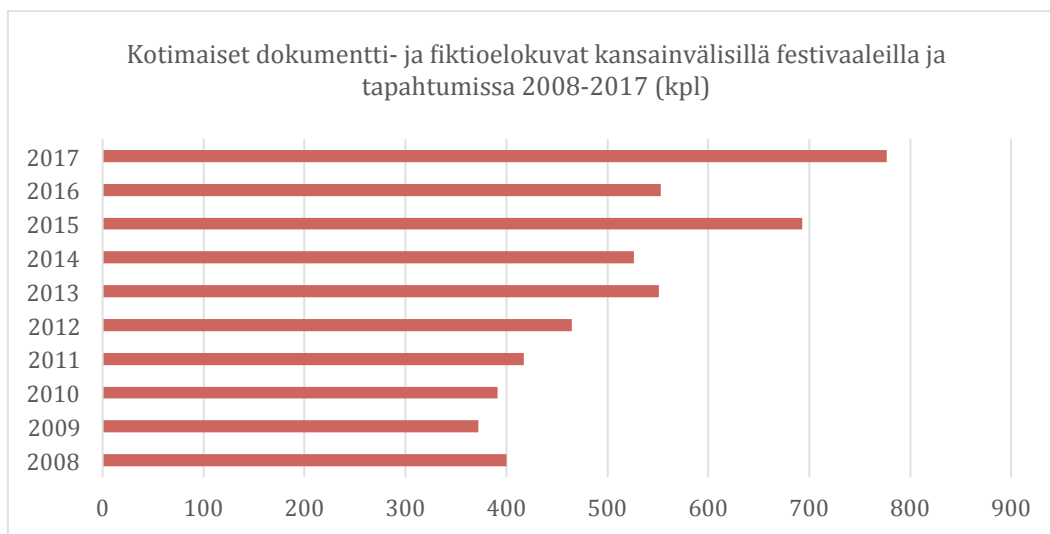
Tavoiteohjelmassa luodun elokuvanvientistrategian vision mukaisesti oli tarkoitus, että vuoteen 2010 mennessä mahdollisimman moni suomalainen elokuva leviäisi kansainvälisesti. Kulttuurivienti on kaupallisen viennin edellytys ja elokuva-alalla kansainvälisiä elokuvan-ensi-iltoja ja niiden merkitystä ei voi liiaksi korostaa. Tärkeänä lähtökohtana oli siis saada suomalaisten elokuvien ensi-iltoja tärkeimmille kansainvälisille elokuvafestivaaleille, kuten Cannes, Venetsia, Toronto ja Berliini. Suomalaisen elokuvan saadessa kaupallisen ensi-illan ulkomailla, varmistettaisiin hyvä näkyvyys kohdemaassa. (Opetusministeriö 2007, 25.)

Vaikka kulttuuriviennin kehittämisohjelma ja elokuvan vientistrategia, sekä pohjana käytetty elokuvan tavoiteohjelma 2006-2010 ovat nyt vanhoja, antoivat ne kuitenkin vahvat raamit kulttuuriviennille joita nyt kehitetään muuttuvan alan tarpeiden mukaan.

Kulttuuriviennin tuet ovat konkreettisin tapa, millä elokuvien kansainvälistymistä voidaan tukea. Suomen elokuvasäätiö nostaa esille vuoden 2017 toimintakertomuksessaan Teemu Nikin ohjaaman ja Jani Pösön tuottaman *Armomurhaaja* -elokuvan,

jonka maailman ensi-iltaa tuettiin hanketuella. Tuki mahdollisti muun muassa presiagentin palkkaamisen sekä tekijöiden matkakulut. Hankkeessa korostui myös konkreettisenä esimerkkinä hyvä ja ajoissa aloitettu yhteistyö tuotantoyhtiön kanssa, joka mahdollisti elokuvan onnistuneen lanseerauksen ulkomailla. Tätä edelsi vielä hyvin toteutetut sekä ajoitetut Works in Progress –esittäytymiset Finnish Film Afairissa sekä Göteborgin elokuvajuhlilla. Lisäksi merkittäviä tukia vuonna 2017 sai Euroopan elokuvaajien IMAGO –järjestön 25 –vuotisjuhlan kunniaksi lanseerattu palkintogaala sekä kansainvälinen kongressi. Mittavan tuen sai myös TACK Films Oy Teppo Airaksisen Katto –elokuvallaan. Tuella toteutettiin elokuvan lanseeraus Cannesin elokuvajuhlilla. Lanseeraus johti elokuvan erityismainintaan. (Suomen elokuvasäätiö 2017, 11.)

Kaavio 2. Kotimaiset dokumentti- ja fiktioelokuvat kansainvälisillä festivaaleilla ja tapahtumissa vuosien 2008-2017 aikana. (Suomen elokuvasäätiö 2019h).

Vuosi 2017 oli verrattavan menestyksenkäs kotimaiselle elokuvalla kansainvälisillä elokuvafestivaaleilla. Göteborgin elokuvafestivaalien avajaiselokuvana nähtiin Dome Karukosken ohjaama Tom of Finland. Lisäksi Teemu Niukkasen ohjaama Saatanan kanit läpäisi yhden Yhdysvaltojen merkittävimmän elokuvafestivaalin, Sundancen seulan läpi. Toronton elokuvafestivaalilla puolestaan nähtiin Zaida Bergerot-

hin Miami, Teemu Nikin Armomurhaaja sekä Aki Kaurismäen Toivon tuolla puolen. Toronton elokuvafestivaalin merkitys kasvaa vuosi vuodelta ja edesauttaa elokuvien leviämistä myös kaupallisesti. (Suomen elokuvasäätiö 2017, 11.) Vuonna 2017 eniten festivaaleja kiertäneet pitkät fiktioelokuvat olivat Dome Karukosken Tom of Finland joka levisi lähes lähes 70 festivaalille, samoin kuin Aki Kaurismäen Toivon tuolla puolla. Selma Vilhusen Tyttö nimeltä Varpu kiersi lähes 50 festivaalilla. Dokumenttelokuvista Tonislav Hristovin Hyvä Postimies nähtiin 29 kansainvälisellä festivaalilla vuoden 2017 aikana, sekä lyhytelokuvista Thomas Freudichin Cold Storage, joka nähtiin peräti 103 festivaalilla. (Suomen elokuvasäätiö 2017, 22.) Myös vuosi 2015 oli festivaalien osalta menestyksenkäs. Eniten festivaaliesityksiä keräsi Hamy Ramezanin ja sambialais-brittiläisen Rungano Nyonin lyhytelokuva Kuuntele, joka nähtiin 175 elokuvatahtuman ohjelmistossa. Pitkistä elokuvista eniten festivaaleja näki Xavier Picardin ja Hanna Hemilän Muumit Rivieralla –animaatio joka esitettiin 29 festivaalilla ympäri maailmaa. (Suomen elokuvasäätiö 2015a, 34.)

Suomen elokuvasäätiö tukee kulttuuriviennin matkatuella kotimaisen elokuvan tekijöiden kansainvälistymistä ja kansainvälistä levitystä. Kulttuuriviennin matkatuki on tarkoitettu pääsääntöisesti matkakustannuksiin elokuvan tekijälle, jonka elokuva on kilpailusarjassa tai muussa virallisessa ohjelmistossa kansainvälisillä festivaaleilla. Tuen myöntämistä arvioidaan elokuvatekijöiden tai tuotantoyhtiön kansainvälistymisen tarpeiden mukaan. Lisäksi tapahtuman kansainvälinen merkittävyttä arvioidaan tapauskohtaisesti. (Suomen elokuvasäätiö 2019g.) Kulttuuriviennin matkatuet ovat yleensä parista sadasta eurosta muutamaan tuhanteen. Esimerkiksi alkuvuoden 2019 tukipäätökset olivat 220-3100 euron välimaastossa. (Suomen elokuvasäätiö, 2019f).

3 KOTIMAINEN ELOKUVA NYT

Audiovisuaalisen alan toimintaympäristö muuttuu koko ajan. Muutosten megatrendit kuin toimialakohtaiset murrokset näkyvät myös elokuvan asemassa osana audiovisuaalista alaa. (Suomen elokuvasäätiö 2011, 3.)

Vuoden 2019 alussa voimaan tullut elokuvalaki muutti Suomen elokuvasäätiön toimintaa ja päätöksentekoa, kun lakiuudistuksen myötä päätöselimeksi tuli elokuvasäätiön hallitus. Lisäksi elokuvasäätiössä panostetaan nyt kansainvälisyyteen ja tarkoituksena on käyttää määrärahat mahdollisimman tehokkaasti alan tekijöiden kansainvälisten suhteiden ja kansainvälisten yhteistuotantojen tukemiseen. (Suomen elokuvasäätiö 2019b, 3.)

Suomalaisen elokuvan tavoiteohjelma 2011-2015 käsitellään keinoja, joilla edistetään kotimaisen elokuvan laatua, rahoitusta ja leviämistä. Laaditussa tavoiteohjelmassa on otettu huomioon koko Suomea koskevia megatrendejä ja arvioitu niiden vaikutuksia elokuvatoimintaan. Megatrendejä ovat muun muassa väestön ikääntyminen, kansainvälistyminen, monikulttuuristuminen, teknologian nopea kehittyminen, kulttuurin nousu tuotannontekijäksi, immateriaalisen kulutuksen kasvu sekä tekijänoikeuksien vastikkeeton käyttö. (Suomen elokuvasäätiö 2011, 3.)

Elokvien tekeminen, kulutus ja katsominen on lisääntynyt sekä monipuolistunut viime vuosien aikana. Alalle syntyy uusia liiketoimintamalleja perinteisestä tuottaja-levittäjä-esittäjä mallista huolimatta. Sisällöntuottamisen arvo ja merkitys on korostunut kilpailutekijäksi kansainvälisesti. Lisäksi sosiaalisen median mahdollistama yleisön osallistuminen elokuvan luomiseen, tuotantoon, rahoitukseen ja markkinointiin on mainittava muutostekijä. Elokuvan tekijöille sosiaalinen media lisää mahdollisuuksia suoraan kontaktiin yleisön kanssa. (Suomen elokuvasäätiö 2011, 3.) Esimerkiksi vuonna 2015 ensi-iltansa saanut Kotimainen elokuva *Night Goes Long* toteutettiin 48 päivässä täysin uudentlaisilla tuotantomallilla ja yhdessä yleisön kanssa. Elokuvan esituotantovaiheessa sosiaalisessa mediassa sai ehdottaa kuvauspaikkoja, kommentoida käsikirjoitusta ja lähettää oman casting-videon. Avoimuus näkyi koko tuotannon ajan, sillä elokuvan materiaalit sekä tuotantodokumentit tulivat yleisön

kommentoitavaksi sekä hyödynnettäväksi. Elokuvan levittäjänä toimi Elisa Viihde ja elokuvaa toteutettiin joukkorahoituskampanjan avulla. (Tamminen 2015.)

Suomalainen elokuva-ala ja koko audiovisuaalinen sektori ovat yhä tiiviimpi osa Euroopan Unionin mediasektoria. Unionin audiovisuaalinen politiikka on murrosvaiheessa ja kilpailulainsäädännön ja kulttuurien välimaasto on jännitteinen. (Suomen elokuvasäätiö 2011, 5.)

Hyvin alkaneen ja kehittyneen sisältöjen tekemisen tukeminen on alan elinehto. Se on myös merkittävässä osassa tekijänoikeustalouden vahvistumiseen sekä kansainvälisten investointien saamiseen. (Suomen elokuvasäätiö 2011, 5.)

Suomalaisen elokuvan tavoiteohjelmassa 2011-2015 listataan toimialakohtaisia muutostrendejä. Jakelukanavat ja niihin kohdistuvat muutokset ovat olleet edustettuna laajasti. Digitalisoituminen kaikissa levitysmuodoissa, ansaintaketjun ja jakeluikkunoiden muutokset, teleoperaattorit uusina elokuvajakelijoina, sosiaalisen median kehittyminen, elokuvafestivaalien kehittyminen osaksi elokuvalevitystä ja mainosrahoitteisten elokuvien suoratoistopalveluiden kehittyminen ovat muun muassa olleet Suomalaisen elokuvan tavoiteohjelmassa esillä. (Suomen elokuvasäätiö 2011, 5.)

Tämä näkyy konkreettisesti siinä, että erilaista sisältöä luodaan nyt nopeammin, enemmän ja monenlaisiin tarpeisiin. Kevyen rakenteen konseptit, kuten lyhyet draama- ja komediasarjat ovat olleet edustettuna sosiaalisessa mediassa viimeisen vuoden aikana enenevässä määrin, esimerkiksi komediasarja Pirjo, Onnela sekä huh-tikuussa 2019 ensiesityksensä Ylellä saanut Taisto –muovista ja rakkaudesta.

3.1 Kotimaisen elokuvan rahoitus

Valtio tukee elokuvataidetta elokuvataiteen edistämisestä annetun lain (28/2000) perusteella, jossa säädetään elokuvataiteen tuottamiseen ja jakeluun myönnettävästä valtion tuesta. Lain 1 §:n mukaisesti elokuvan ja muun kuvaohjelman valmistamisesta ja jakelusta sekä muusta elokuvakulttuurin edistämisestä aiheutuviin kustannuksiin tukea voidaan myöntää valtion talousarvioon tulevista varoista. Opetus- ja kult-

tuuriministeriö voi osoittaa 2 §:n 1 momentin perusteella Suomen elokuvasäätiölle (SES) valtion varoja, elokuvan valmistamiseen tai muun elokuvakulttuurin tukemiseksi sekä edistämiseksi muulla tavoin. Suomen elokuvasäätiön tukivarat koostuvat rahapelitoiminnan voittovaroista. (Valtakari & Nyman 2018, 3).

Elokuvataiteen ja audiovisuaalisen kulttuurin edistämiseen oli vuoden 2018 valtion talousarviossa varattu rahapelitoiminnan voittovaroista yhteensä 30 miljoonan määräraha. Määrärahasta noin. 27 miljoonaa euroa suunnataan elokuvataiteen edistämiseen ja Suomen elokuvasäätiön toimintaan. Loput noin kolme miljoonaa ovat audiovisuaalisen kulttuurin edistämiseen. Valtionavustuksia jakavat opetus- ja kulttuuriministeriön lisäksi Suomen elokuvasäätiö, Taiteen edistämiskeskusta (TAIKE) ja Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskus AVEK. (Laki valtion rahoituksesta elokuvakulttuurin edistämiseen 2019.)

Elokuvatuotannon tukia Suomen elokuvasäätiöstä voivat hakea kaikki Suomessa rekisteröidyt tuotantoyhtiöt. Tukijärjestelmä koostuu useista erilaisista tukimuodoista, Suomen elokuvasäätiö kohdentaa tukia tuotantojen tukemiseen, kulttuurivientiin, esitystoimintaan, levitystoimintaan, festivaalien järjestämiseen sekä selvitys- ja tutkimustoimintaan. (Suomen elokuvasäätiö 2019c)

Käsikirjoitusapurahaa myönnetään ammattimaisille fiktio- ja dokumenttikäsikirjoittajille sekä työryhmille. Elokuvalevitykseen myönnettäviä tukia voivat hakea levitysyhtiöt ja elokuvafestivaalit. Elokuvateatterit voivat hakea esittämisen tukia. Kulttuuriviennin tukia voidaan myöntää tuotantoyhtiölle, elokuvan kansainvälisten levitysoikeuksien haltijalle, tekijälle tai työryhmälle. (Suomen elokuvasäätiö 2019c.)

Suomen elokuvasäätiön tuet ovat kaikki harkinnanvaraista kulttuuripoliittista valtionavustusmuotoista rahoitusta. Tukia myönnettäessä huomioidaan tuotantojen taiteelliset, kulttuuriset ja kaupalliset sisällöt sekä tekijöiden taiteelliset, ammatilliset ja taloudelliset edellytykset. Tuet myönnetään tuottajan hakemuksen perusteella. Elokuväsäätiö myöntää tukea myös kansainvälisiin yhteistuotantoihin, mikäli taustalta löytyy erikseen arvioiduin perustein kiinnostavuutta suomalaisen yleisön kannalta, esimerkiksi suomalainen tuotannollinen tai taiteellinen osuus sekä mahdollisuudet yhteistoimintaan jatkossa ulkomaisten tahojen kanssa. (Valtakari & Nyman 2018, 13.)

Elokuvien rahoitus Suomessa ja muualla Euroopassa on koostunut pitkälti julkisista ja puolijulkisista tuista. Elokuvien rahoitus on kuitenkin monipuolistunut viimevuosien aikana ja julkisen tuen lisäksi alasta ovat kiinnostuneet myös sijoittajat. Eri-laiset joukkorahoituskampanjat ovat olleet myös entistä enemmän esillä, varsinkin indie-tuotantojen rahoituksessa. Kotimainen, Jesse Haajan elokuva *Rendel* on elokuvana poikkeuksellinen, sillä se ei ole saanut lainkaan elokuvatukia, ja elokuvan budjetti oli puolitoista miljoonaa. Elokuvan ohjaaja sanoi, että elokuvan valmistusta edesauttoi ja vauhditti myös sosiaalinen media sekä alati kehittyvä tekniikka. (Mankinen 2017).

3.2. Elokuvan tuotantotuki ja sen vaikutus tuotantoyhtiön toimintaan

Opetus- ja kulttuuriministeriö tuotti vuonna 2018 selvityksen elokuvatuotantoihin kohdistuvien julkisten tukien vaikutuksista. Selvityksessä käsiteltiin kattavasti tuotantotuen merkitystä elokuvatuotannolle ja peilattiin sen vaikutuksia esimerkiksi liiketoimintaan ja kansainvälisyyteen. Selvityksessä keskityttiin vuoden 2014-2016 Suomen elokuvasäätien tuotantotukea saaneeseen yhtiöön. Aikaisemmissa selvityksissä on todettu elokuvatuotantoyhtiöiden liiketoiminnan kannattavuuden olevan yleisesti tarkasteltuna heikkoa, jopa kannattamatonta ja tappiollista. Tämä on johtanut siihen, että useat yhtiöt eivät ole voineet kerryttää omaa pääomaansa ja tämä on ollut suora heijastus taloudellisiin ja tuotannollisiin riskeihin, joita laadukkaiden elokuvien tekeminen vaatisi. Kuitenkin niiden tuotantojen, jotka ovat onnistuneet tuottamaan voittoa hankkeistaan ovat pääsääntöisesti käyttäneet resurssit uusien tuotantojen suunnitteluun ja kehittelyyn. Tuotannon ja liiketoiminnan kansainvälistymistä piti merkittävänä kyselyn perusteella 61,3 prosenttia, 25,8 % jonkin verran ja loput vain vähän tai ei lainkaan, joka on suhteellinen merkittävästi. Suomalaisten elokuvatuotantoyhtiöiden kotimaiset markkinat ovat pienet ja rahoitusta tuotannoille on tarjolla kysyntään nähden vähän. Lisäksi kotimaiset markkinat tarjoavat elokuvalla rajallisen kasvun, jolloin yhtiöillä on painetta kasvattaa tuotantojen kokoa lisäresursseilla kaupallisen menestyksen saavuttamiseksi. (Valtakari & Nyman 2018, 26)

Jokaisessa Euroopan maassa on kansallisia ja alueellisia elokuvien tukijärjestelmiä. Jokaisella järjestelmällä on hieman eri tavoin ja erilaisella volyymilla. Ruotsissa esimerkiksi elokuvainstituutin kokonaisrahoitus oli vuonna 2016 46 miljoonaa euroa, josta se myönsi valtiontukea elokuvien valmistukseen noin 35,5 miljoonaa euroa. Tanskassa elokuvainstituutin määrärahat olivat vuonna 2016 67 miljoonaa euroa, josta elokuvia tuettiin 51 miljoonalla eurolla. Suomessa näihin maihin verrattuna jaettavat tukirahat olivat selvästi pienemmät. (Valtakari & Nyman 2018 13.)

Vuoden 2017 talousarviossa kotimaisen elokuvan tukemiseen varattiin noin 25 miljoonan euron määräraha, josta elokuvan tuotantoa tuettiin yhteensä 17 miljoonalla eurolla. Elokuvatuotannossa on useampia eri tukimuotoja, josta tuotantotuelle myön-
tyi 14,9 miljoonaa euroa (Valtioneuvosto 2018).

Vuosien 2010- 2015 aikana Suomen elokuvasäätiöön saapuneista tukihakemuksista hyväksyttiin 60-80 %. Vuonna 2016 hakemuskäärä oli poikkeuksellisen suuri ja silloin hakemuksista hyväksyttiin vain 41%. Tuotantotukea myönnettiin 2014-2016 90 eri tuotantoyhtiölle tai elokuvatuotanto-osuuskunnalle. Puolet näistä olivat lyhyt- ja dokumenttielokuvaan tukea hakeneita yhtiöitä. TV-sarjoihin ja pitkiin elokuvaan tukea hakeneita oli alle 20. Vuonna 2017 pitkiin näytelmäelokuvaan ja lasten ja nuorten elokuvaan vaihteli 100 000 euron ja 780 000 euron välillä, ollen keskimäärin yli 500 000 euroa. (Valtakari & Nyman 2018, 15.)

Suomeen verrattuna muualla Euroopassa on monimuotoisempia tapoja tukea elokuvatuotantoja, kuten lainamuotoiset sekä verohelpotuksena näkyvät tuet. Myös niin sanotut automaattiset tuet ovat käytössä, eli tuki mahdollistuu tiettyjen edellytyksien täyttyessä, kuten aikaisemman menestyksen perusteella tai selektiivisiä tukimuotoja, joihin vaikuttavat taas kulttuuripoliittiset perusteet. (Valtakari & Nyman 2018, 14.)

Elokuvatuotantojen rahoitusrakennetta tarkastellessa muodostaa tuotantotuki yleensä merkittävimmän yksittäisen elokuvan rahoituslähteen. Pitkissä kokoillan elokuvissa tuotantotuen osuus on ollut 30-50 % luokkaa. Vuonna 2017 tuotantotuen osuus oli keskimäärin 42%. Suomessa merkittävimmät rahoittajat Elokuvasäätiön lisäksi ovat mm. TV-yhtiöt, tuotantojen levittäjät sekä ulkomainen rahoitus. Dokumentti –ja lyhytelokuvien tärkeimpiä rahoittajia ovat Yleisradio, Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskus AVEK, sekä osassa tuotantoja järjestökenttä, ja kansainväliset julkiset elokuvarahoitusinstituutit. Näiden lisäksi yksityiset rahoittajat ovat aktivoituneet

elokuvatuotantojen rahoittajina ja näin mahdollistanut monen elokuvan toteutuksen. (Valtakari & Nyman 2018, 17.)

Suomalaisten yritysten aktiivisuus kansainvälisillä elokuvamarkkinoilla muun muassa rahoituksen hakemisessa ja tuotantojen levityksessä ulkomaille näyttäytyy aktiivisena. Opetus ja kulttuuriministeriön tekemän selvityksen mukaan noin kaksi kolmasosaa kyselyyn vastanneesta yrityksestä oli viime vuosina saanut rahoitusta kansainvälisistä rahoituskanavista kuten Nordisk Film & TV Fond (NFTF), Eurimages, ulkomaiset TV-yhtiöt sekä EU:n audiovisuaalisen alan rahoitusohjelmat. Yksityiset sijoittajat ovat rahoittajina pienessä osassa tuotantoja (Valtakari & Nyman 2018, 30).

Ulkomainen rahoitus vaikuttaa merkittävästi levityksen ja myynnin mahdollisuuksiin ulkomaille. Kansainvälisesti rahoitetut hankkeet lähtevät jo kehittelyvaiheessa tavoittelemaan kansainvälistä jalansijaa ja ovat siten myös resursseiltaan ja kunnianhimoiltaan suurempia. Tämä toki lisää menestysvaatimuksia verrattuna kotimaisilla markkinoilla pysymiseen, sillä koko tuotannon toteutuksellinen paino suuntautuu alusta asti kansainvälisille markkinoille ja pyrkii vastamaan niiden kysyntään. Tuotannoissa ulkomainen painotus usein näkyy tuotannon sisällössä alusta alkaen, käytetyn kielen, tarinan kerronnan näkökulman ja tyyliin suhteen (Valtakari & Nyman 2018, 30.)

Opetus- ja kulttuuriministeriön teettämän kyselyn mukaan suurimmalla osalla kyselyyn vastanneista yhtiöistä tilanne oli sellainen, jossa tuotantoja oli levitetty kansainvälisille markkinoille, vaikka tulot tästä olivatkin jääneet niukaksi suhteessa kotimaasta saatuihin tuloihin. Kuitenkin yksittäisiä tapauksia oli, jossa tuloista 80 % oli saatu ulkomailta. (Valtakari & Nyman 2018, 31.)

Tuotantotuen vaikutuksia elokuvatuotantojen kansainvälisyyteen voidaan jokseenkin tulkita merkittävänä. Tuotantoyhtiöille toteutetun kyselyn perusteella yhtiöt näkevät kansainvälisen rahoituksen tärkeänä osana tuotantojen budjetteja. Lisäksi AV-tuotantokannustin edellyttää suomalaisissa tuotannoissa 10 % olevan ulkomaista rahaa, joten tämäkin rahoitusjärjestelmä kannustaa nimensä mukaisesti kansainvälisyyteen. Yleisesti ottaen kansainväliseen toimintaan ja ulkomaisille markkinoille suuntaaminen nähdään tärkeänä osana yhtiöiden tulevaisuutta. Ulkomaat nähdään luonnollisena osana tulevaisuutta sillä rahoitus ja markkinat eivät Suomessa tule kasvamaan, sen sijaan ulkomaisen rahoituksen osuus tulee lisääntymään (Valtakari & Nyman 2018, 30.)

Suomessa tehtyjen ja suomenkielisten elokuvien toteutukselle Suomen elokuvasäätiön tuotantotuki on ollut välttämätön, sillä rahoitusmarkkinoilta ei muuta vaihtoehtoa Suomesta löydy. Dokumentti – ja lyhytelokuvat ovat täysin tuotantotuen armoilla. Pitkissä elokuvatuotannoissa tuotantotuki on seilannut noin 30-50% välillä elokuvan budjetista, mutta muissa elokuvatuotannoissa tuotantotuen osuus on voinut kattaa jopa 70-80% budjetista. Nämä yhdessä tarkoittavat sitä, että ilman tuotantotukea jäisi 80-90% elokuvahankkeista toteuttamatta. Tuotantotuen ollessa vähäisempää, mitä se nykyisellä mallillaan on lisäksi se tuotantojen kohdentamista kansainvälisille markkinoille, jolloin suomenkielinen elokuva ei tavoittaisi nykyistä volyymiaan. Joka taas pitää yllä suomalaista elokuvakulttuuria (Valtakari & Nyman 2018, 30-32.)

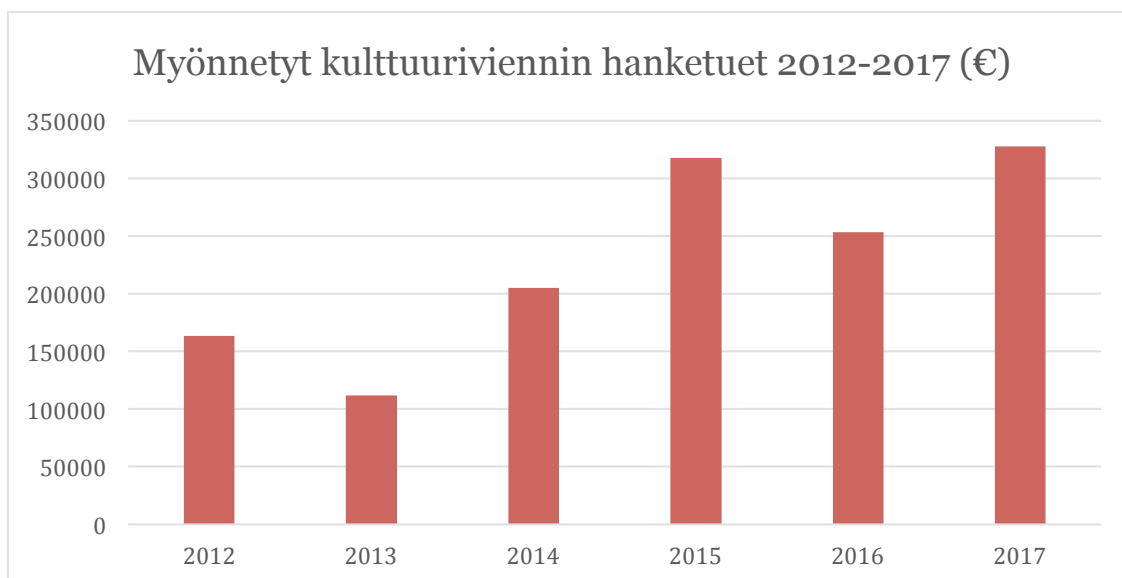
3.3 Kulttuuriviennin hanketuki

Suomen elokuvasäätiö myöntää kulttuuriviennin hanketukea tarkoituksena edistää kotimaisen elokuvan ja sen tekijöiden kansainvälistymistä, sekä vahvistaa sen asemaa kansainvälisesti. (Suomen elokuvasäätiö 2019d). Kulttuuriviennin hanketukea on myönnetty omana tukimuotonaan vuodesta 2010. (Suomen elokuvasäätiö 2010, 16). Lähtökohtaisesti tukea myönnetään elokuville, jotka ovat saaneet tuotantotukea elokuvasäätiöltä tai AVEKilta, mutta tukea voi saada myös elokuvan kansainvälisten kaupallisten hyödyntämisoikeuksien haltija, tekijä tai tekijäryhmä. (Suomen elokuvasäätiö 2019d).

Kulttuuriviennin hanketuen myöntäminen on harkinnanvaraista tukea ja perustuu hakemusten kokonaisarviointiin ja keskinäiseen vertailuun. Hakemusten arvioinnissa kiinnitetään huomiota hankkeen tuotannollis-taloudelliseen toteutettavuuteen, kansainväliseen merkittävyyteen sekä hankkeen kykyyn tuottaa uusia kansainvälistymisen toimitapoja. (Suomen elokuvasäätiö 2019d.) Myönnetty hanketuki tulee käyttää ja loppuselvittää yhden vuoden kuluessa tukipäätöksestä. Loppuselvityksen tulee sisältää kirjallinen raportti hankkeen toteutumisesta suunnitelmiin nähden sekä eritelty selvitys toteutuneista kustannuksista sekä tiedot toteutuneesta rahoituksesta. (Suomen elokuvasäätiö 2019d).

Uusi, vuoden 2019 alussa voimaan tullut elokuvalaki teroitti Suomen elokuvasäätiön toimintaa ja teki siitä tarkempaa. Hakijoilta vaaditaan enemmän tarkkuutta, esimerkiksi tukien käyttötarkoitusten tai käyttöajan muutosten ilmoittamisessa. Kulttuuriviennin osalta se tarkoitti, että kulttuuriviennin hakemuksissa korostuu perustelujen merkitys. Tämä myös tekee elokuvasäätiön toiminnasta läpinäkyvämpää ja tulevaisuudessa tukea saaneiden päätöspäätökset tulevat julkiseksi. (Suomen elokuvasäätiö 2019e). Elokuvasäätiön, vuoden 2019 alussa julkaistussa toimintasuunnitelmassa käy selvästi ilmi, että kulttuurivientiä on kehitetty ja tullaan kehittämään tulevaisuudessa. Tukikokeiluna tullaan viemään läpi hanke, jossa muutamaa kansainvälistä potentiaalia omaavaa hanketta tullaan tukemaan esimerkiksi markkinointimateriaalien huippukuntoon saattamiseksi. Lisäksi hanketukea tullaan kehittämään niin, että elokuvasäätiö voi monimuotoisemmin ja paremmin tukea kansainväliseen elokuvaleviytykseen liittyviä tarpeita. (Suomen elokuvasäätiö 2019b, 4.)

Kaavio 3. Myönnettyt kulttuuriviennin hanketuet vuosien 2012-2017 aikana. (Suomen elokuvasäätiö 2015b; Suomen elokuvasäätiö 2017).

Kulttuuriviennin hanketukien välillä on havaittavissa heilahtelua vuosien 2012-2017 välillä. Tätä selittää vuosien 2013-2014 aikana myönnettyjen dokumentti- ja lyhyt

elokuvien hanketukien puuttuminen tai tukimäärän pienuus. Esimerkiksi vuonna 2013 dokumentti – ja lyhytelokuville hanketukea myönnettiin yhteensä vain 3000 euroa kun taas saman kohderyhmän tuki oli vuonna 2014 97500 euroa. Pitkien fikti elokuvien tukisummat ovat olleet pienimillään vertailuvuosina noin 107 000 euroa. (Suomen elokuvasäätiö 2015b.)

Suuruudeltaan merkittävimmät tuet myönnettiin vertailuvuosina elokuvafestivaalien toimintaan ja elokuvien Oscar ja Golden Globe –kampanjointiin. Vuonna 2017 eniten kulttuuriviennin hanketukea sai Tom of Finlandin Oscar- ja Golden Globe –kampanjat joita tuettiin 46 000 eurolla. Vuonna 2016 Finnish Film Affairille tukea myönnettiin, 47 000 euroa, tuotantoyhtiöille myönnetyistä tuista eniten tukea vuonna 2016 sai Hymyilevä mies –elokuvan Oscar-kampanja, jonka tukisumma oli 40 000 euroa. Vuonna 2015 Finnish Film Affairille myönnettiin 50 000 euroa ja tuotantoyhtiöistä eniten tukea sai Helsinki Filmin Tom of Finland –elokuvaprojektin kansainvälistymistä tukevan visuaalisen ja kirjallisen materiaalin suunnittelu, toteutus ja tuotanto jota tuettiin 25 000 eurolla. Vuonna 2014 Finnish Film Affair sai 44 000 euroa, joka oli jälleen vuoden suurin tukisumma. Tuotantoyhtiöiden hankkeista eniten tukea sai Big Game –elokuvan KV-markkinointi, jolle tukea myönnettiin 38 000 euroa. Vuoden 2013 eniten tukea saanut tuotantoyhtiö oli Långfilm Productions elokuvalleen Oppipoika. Vuonna 2012 mittavimman tukisumman sai Puhdistus -elokuvan Oscar-kampanja 40 000 euron tukisummalla. (Suomen elokuvasäätiö 2019g.)

4 TUTKIMUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

Tutkimukseni tarkoituksena oli selvittää, millaisia vaikutuksia kulttuuriviennin hanketuella on ollut suomalaisille elokuvatuotantoyhtiöille ja kuinka merkittävänä kansainvälisyyden edistäjänä tuotantoyhtiöt tuen kokevat. Aihetta on tutkittu vähän sen ajankohtaisuudesta huolimatta. Kulttuurivientiä kehitetään koko ajan ja sen tukemiseen panostetaan yhä enemmän joten koin tarpeelliseksi selvittää tuotantoyhtiöiden näkemyksen hanketuesta ja sen vaikuttavuudesta heidän toimintaansa.

Tutkimuksessani selvitin, miten vuonna 2012-2017 kulttuuriviennin hanketukea saaneet tuotantoyhtiöt ovat päässeet tavoitteisiinsa, ja mitä hanketuen avulla toteutetusta hankkeesta tai tapahtumasta on seurannut tuotantoyhtiölle.

Tutkimuksessani keskityin selvittämään vastaukset seuraaviin hanketukea koskeviin kohtiin:

- Tuotantoyhtiön tavoitteet ja niihin pääseminen hanketuen avulla
- Kulttuuriviennin hanketuen vaikutukset ja mahdollisuudet tuotantoyhtiölle
- Kehitysnäkymät

Kulttuuriviennin hanketuen vaikutuksia ja kehitysnäkymiä tuotantoyhtiölle tarkastellaan heidän omasta perspektiivistään ja kokemuksistaan.

4.1 Aineistot ja menetelmät

Tässä tutkimuksessa on käytetty kvalitatiivista tutkimusta eli laadullista tutkimusta. Tarkoitukseni ei ollut kerätä määrällisesti niin paljon tietoa kuin mahdollista, vaan saada vastauksia, joiden perusteella pystyn luomaan kokonaiskuvan tiettyjen viitekehysten avulla, tiivistäen tutkimusaineiston selkeäksi kokonaisuudeksi. Olen opinnäytetyössäni tehnyt katsauksen jo olemassa olevaan materiaaliin, joka on luonut teoriapohjan työlleni. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tarvitaan kahdenlaisia teorioita. Tarvitaan taustateoria, jota vasten aineistoa tulee tarkastella sekä kysymyksiä, joita aineistojen joskus rajattomatkin tulkintamahdollisuudet edellyttävät. (Eskola & Suoranta 1998, 61.) Työssäni taustateorianä toimivat kulttuuriviennin selvitykset, Suomen elokuvasäätiön toimintakertomukset, sekä elokuvan tavoiteohjelmat. Koska osa selvityksistä on julkaistu vuosia sitten, pystyin hyvin vertailemaan kulttuuriviennin kehitystä ja luomaan tutkimuskysymykseni materiaalin pohjalta.

Laadullisen tutkimuksen yleisimpiä aineistonkeruumenetelmiä ovat kysely, havainnointi, haastattelu ja erilaisista dokumenteista koostettu tieto. Näitä menetelmiä on mahdollista käyttää rinnakkain tai yhdisteltynä riippuen tutkittavasta asiasta tai ongelmasta. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 147).

Käytän tutkimuksessani kyselyä, sekä dokumenttianalyysia laadullisen tutkimuksen menetelminä. Menetelmät toimivat tutkimukseni tavoitteiden kannalta parhaiten. Tuomen ja Sarajärven mukaan haastattelun ja kyselyn idea on hyvin yksinkertainen, kun haluamme tietää mitä joku ajattelee ja miksi toimii niin kuin toimii. Vaikka haastatteluihin ja kyselyihin perustuvia tutkimuksia on kritisoitu (Tuomi & Sarajärvi 2018, 149), en silti nähnyt muita vaihtoehtoja selvittää hanketuen vaikutuksia kuin kysymällä sitä tuotantoyhtiöiltä suoraan. Lisäksi anonyymien kyselyiden avulla oli mahdollista saada myös tuotantoyhtiöiltä nousseita kriittisiä ajatuksia esille, joiden tuominen jossain toisessa yhteydessä voisi olla vaikeampaa.

Dokumenttianalyysi toimi tutkimukseni kannalta oleellisessa asemassa, sillä Suomen elokuväsäätiön vuosikertomukset, elokuvan tavoiteohjelma sekä ministeriöiden tuottamat kulttuurivientiä koskevat laajat selvitykset toimivat teoriapohjana ja viitekehystenä työlleni.

4.2 Aineiston analyysi

Kaikissa laadullisen tutkimuksen perinteissä voidaan perusanalyysina käyttää sisällönanalyysia. Sisällönanalyysia voidaan pitää yksittäisen metodin lisäksi myös väljänä teoreettisena kehyksenä, liittäen se erilaisiin analyysikokonaisuuksiin. (Tuomi ja Sarajärvi, 2018, 186). Tällä menetelmällä voidaan analysoida dokumentteja objektiivisesti sekä systemaattisesti ja saamaan tutkittavasta ilmiöstä tai asiasta kuvaus tiivistetyssä ja yleisessä muodossa. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 211).

Teemoitin kyselyn kolmen pääkohdan mukaan: tavoitteisiin, mahdollisuuksiin ja vaikutuksiin ja kehitysnäkymiin. Näiden teemojen sisällä pystyin vertailemaan esimerkiksi kyselyssä korostuneita vastauksia samojen teemojen sisällä. Omakohtainen useamman vuoden työkokemukseni elokuvatuotantoyhtiössä auttoi aineiston analysoinnissa ja ymmärtämisessä.

5 AINEISTON YHTEENVETO

Toteutin kulttuuriviennin hanketuen vaikutuksia koskevan kyselyn 30 suomalaiselle elokuvatuotantoyhtiölle syksyn 2018 ja kevään 2019 aikana. Kyselyyn vastanneet koostuivat vuonna 2013-2017 kulttuuriviennin hanketukea saaneista tuotantoyhtiöistä. Ennen kyselyn toteuttamista minulla oli tiedossa Elokuvasäätiön julkisista tiedoista tuotantoyhtiön nimi, tukihakemuksen saapumispäivä, tukihakemuksen päätöspäivämäärä sekä saatu summa. Vastaukset kyselyyn jätettiin anonyymisti. Vastauksia kyselyyn tuli yhteensä kymmenen. (Liite 1)

Kysely koostui kolmesta pääteemasta: tavoitteet, vaikutukset ja mahdollisuudet sekä kehitysnäkymät. Kyselyssä oli monivalikko- sekä asteikkokysymyksiä. Kysymykset olivat muodostettu kulttuuriviennin hanketuen myöntämisperustelujen ja tavoitteiden pohjalta.

Vastaajista kaksi oli saanut tukea viimeisen viiden vuoden aikana 1000-4999 euroa, seitsemän tuotantoyhtiötä oli saanut enemmän kuin 20 000 euroa ja yksi vastanneista oli saanut tukea 10 000- 20 000 euroa. Samaan hankkeeseen kulttuuriviennin hanketukea muualta oli myönnetty yli puolelle vastanneista. Rahoittajina olivat toimineet AVEK, OKM, Favex, sekä Arctic image –hanke. Lisäksi puolet vastaajista ilmoittivat saaneensa kulttuuriviennin hanketukea myös useampiin eri hankkeisiin viimeisen viiden vuoden aikana.

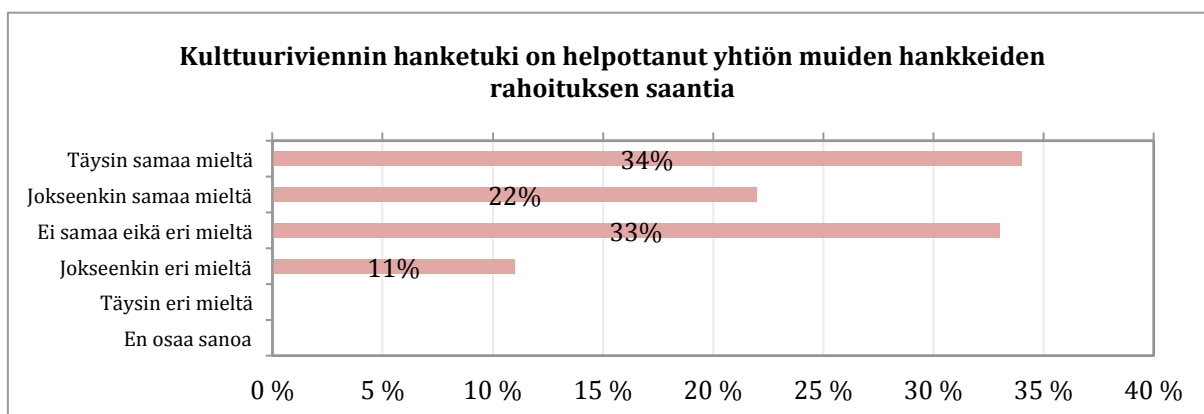
Kyselyn yksi kolmesta pääteemasta oli selvittää tuotantoyhtiön jo hakemusvaiheessa kirjatut tavoitteet sekä se, kuinka hyvin niitä kohden on päästy. Enemmistön pääsijainen tavoite oli elokuvan/hankkeen viennin tai myynnin lisääminen. Vastanneista suurin osa piti sitä pääsijaisena tavoitteena, mutta tarkensivat, että vastausvaihtoehdoista myös yrityksen tunnettavuuden lisääminen sekä verkostoituminen olivat tavoitteena. Kaikki vastausvaihtoehdoista olivat olleet tavoitteena viimeisen viiden vuoden aikana, painottuen kuitenkin eri tapahtumiin ja eri vuosiin. Yksi vastanneista mainitsi selkeästi Oscar –kampanjan olleen tavoite, mutta ei tarkentanut kampanjan tavoitteita sen enempää.

Vastanneista kaikki olivat saavuttaneet hakemusvaiheessa kirjaamansa tavoitteet joko hyvin tai todella hyvin. Tavoitteiden saavuttamista helpottivat hyvin tasapuolisesti yrityksen aikaisemmin luomat kansainväliset suhteet, yhteistyökumppanit, tapah-

tuman luonne kuin markkinointikin, ajoituksen merkitykseen viittasi 33% vastaajista. Yksi vastaajista mainitsi, että Oscar –kampanjan ansiosta he olivat päässeet syventämään jo syntyneitä suhteitaan. Vaikka lähes kaikki vastaajista olivat päässeet asettamiinsa tavoitteisiin nousi vastauksista esille, että mikäli tavoitteisiin ei oltu päästy, olivat syynä olleet markkinointi, tapahtuman luonne tai verkostot. Maininnan sai myös armoton kilpailutilanne, jonka jalkoihin jäivät myös hyvät projektit.

Vaikutuksissa ja mahdollisuuksissa syvennyttiin siihen, miten hanketuki on vaikuttanut yhtiön toimintaan pidemmällä aikavälillä, ja onko se esimerkiksi helpottanut rahoituksen saantia muihin projekteihin.

Kaavio 4. Kulttuuriviennin hanketuki on helpottanut yhtiön rahoituksen saantia muihin hankkeisiin.

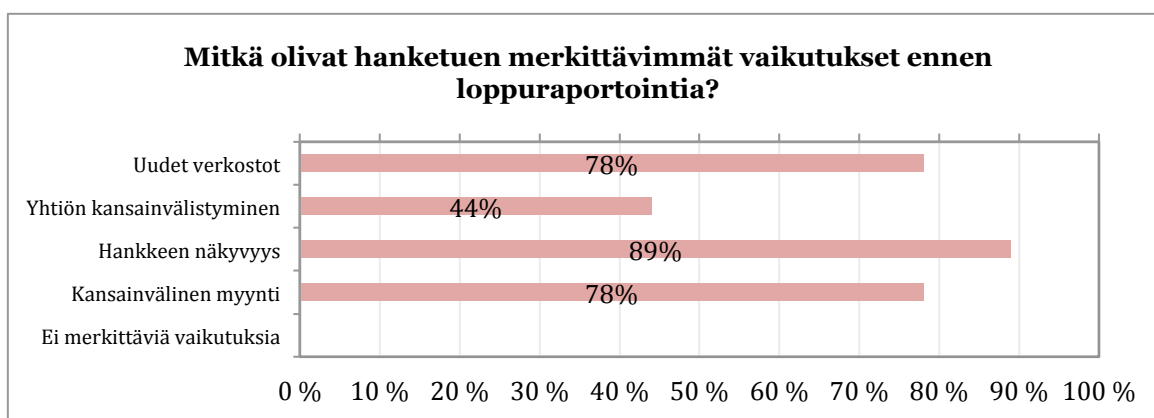

Kulttuuriviennin hanketuen merkitys tuotantoyhtiön muihin hankkeisiin ja rahoitukseen jakaantui vastanneiden kesken kirjavasti. Kuitenkin vastanneista seitsemän oli täysin samaa mieltä siitä, että tuki oli mahdollistanut uusia kansainvälisiä verkostoja sekä tuen merkitys kansainvälisen työn jatkuvuuden kannalta on ollut hyvin merkittävä. Hankkeen kasvuun ja menestyksen kasvuun viittasi lähes kaikki vastanneista, positiivisia myyntituloksia koki saaneensa lähes puolet vastanneista.

Kyselyssä selvitettiin minkälaisia hanketuen vaikutuksia ennen ja jälkeen loppuraportoinnin tuotantoyhtiöt olivat havainneet. Hyvin usein tuotantoyhtiöt loppuselvit-

tävät hanketuen elokuvasäätöille nopeasti hankkeen päättymisen jälkeen, sillä tuki maksetaan vasta hyväksytyin loppuselvityksen jälkeen tuotantoyhtiölle. Ennen loppuraportointia tuotantoyhtiölle merkittävimpiä vaikutuksia olivat olleet uudet verkostot, hankkeen näkyvyys sekä kansainvälinen myynti. Myös yleisesti yhtiön kansainvälistyminen nähtiin merkityksellisenä.

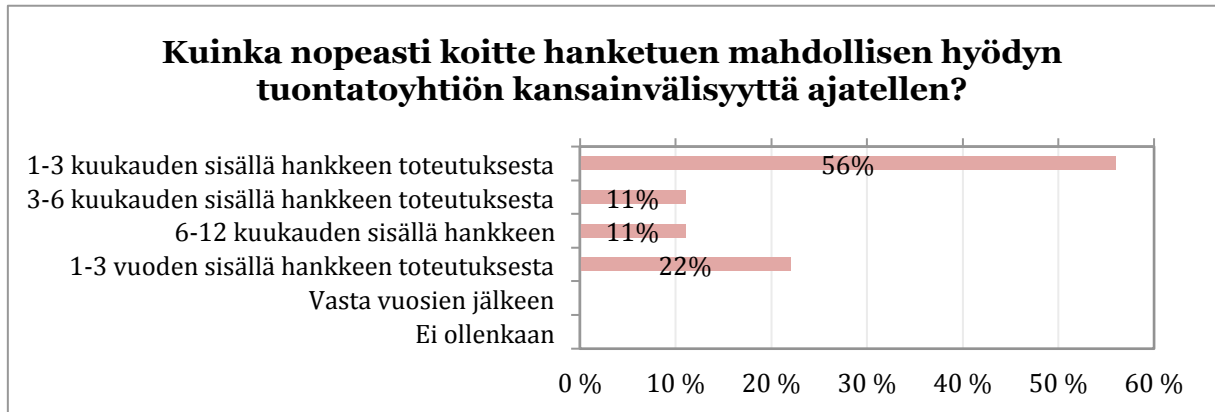
Kaavio 5. Hanketuen merkittävimmät vaikutukset ennen loppuraportointia

Loppuraportoinnin jälkeiset vaikutukset eivät eronneet juurikaan loppuraportointia edeltävistä havainnoista. Uudet verkostot, yhtiön kansainvälistyminen, hankkeen näkyvyys sekä kansainvälinen myynti olivat mainittuina useaan kertaan. Pieni määrä vastanneista ei ollut huomannut merkittäviä vaikutuksia.

Raportointivaiheessa suurin osa vastaajista koki, että oli saanut kerrottua todella hyvin vaikutuksista ja hankkeen onnistumisesta Suomen elokuvasäätöille. Vähän yli puolet vastanneista oli sitä mieltä, että olisivat valmiita raportoimaan tuen vaikutuksista myös pidemmällä aikavälillä, mikäli se mahdollistaisi uusia hanketukia tai jatkotukea. Lisäksi hanketuen merkitys tuotantoyhtiöille oli enenevässä määrin hyvin merkittävä. Yli puolet vastanneista kokivat hanketuesta olleen hyötyä kansainvälistymiseen sekä uusien suhteiden luomiseen.

Kaavio 6. Kuinka nopeasti tuotantoyhtiö koki hyötyä kansainvälisyyttä ajatellen

Hanketuesta koettu hyöty näkyi yrityksen kansainvälistymistä ajatellen pääosin 1-3 kuukauden sisällä hankkeen toteutuksesta, mutta osa tuotantoyhtiöistä oli kokenut vaikutuksia myös 1-3 vuoden sisällä hankkeen toteutuksesta.

Tuotantoyhtiöiden ajatus siitä, että hankkeen vaikutuksia voisi hyödyntää esimerkiksi markkinoinnissa tai tulevaisuuden hankkeissa oli hyvin yksimielinen. Yli puolet vastanneista oli täysin samaa mieltä siitä, että hanketuen ansiosta yritykselle syntyi uutta osaamista ja tietoa. Alle puolet koki hankkeella olevan tuen ansiosta vaikutusta muille yrityksille tai yhteiskunnallisesti.

Hanketuen riittävydessä ei nähty ongelmia. Ainoastaan vastanneista kaksi oli sitä mieltä, että tuki ei ole ollut riittävä. Elokuvasäätiön neuvonta ja tuki kulttuuriviennin edistämiseen liittyvissä kysymyksissä koettiin hyväksi, vastaajista kaksi koki, etteivät olleet saaneet juurikaan tukea ja neuvontaa kulttuuriviennin hanketukea koskevissa kysymyksissä.

Kyselyn perusteella hanketuki on lähes poikkeuksetta ollut kulmakivi tuotantoyhtiöiden kansainvälistymiselle. Kulttuuriviennin hanketukia pidettiin äärimmäisen tärkeinä projekteille, jotka tavoittelevat kansainvälistä markkinointia.

Ilman kulttuuriviennin tukia kansainvälinen myyntityö ja projektien näkyväksi tekeminen olisi huomattavasti hankalampaa, koska tuotantoyhtiöillä on yleisesti hyvin

rajalliset varat joita käyttää kulttuurivientiin. Varsinkin dokumenttielokuvahankkeet ovat niin pieniä, ettei niille omilla resursseilla yleensä erikseen pysty järjestämään kansainvälistä näkyvyyttä tai osallistumaan festivaaleille tai tapahtumiin elokuvan kanssa.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA KEHITYSNÄKYMÄT

Elokuva-ala kansainvälistyy vauhdilla ja on selvää, että myös Suomen elokuvasäätiö on seurannut pitkään alan kehitystä. Toimenpiteitä ja linjauksia tuleville vuosille on jo tehty ja elokuvasäätiö on valmistautunut vastaamaan alati kasvavan kansainvälistymisen haasteisiin ja vaatimuksiin.

Elokuvasäätiö mainitsi vuoden 2019 toimintasuunnitelmassa, että tuleva vuosi on kansainvälistymisen teemavuosi ja siihen on Opetusministeriön toimesta myönnetty erillismääräraha. Kulttuuriviennin hanketukea tullaan kehittämään niin, että elokuvasäätiö voi paremmin tukea kansainvälisyyteen liittyviä tarpeita. Lisäksi kansainvälinen osasto kokoaa alalle toimenpideohjeita elokuvan kansainvälistämiseen. Osaltaan elokuvasäätiö on jo tarttunut niihin kehityskulmiin jotka tätä työtä tehdessä tulivat ilmi.

Kulttuuriviennin hanketuki on merkittävä tukimuoto kansainvälisille markkinoille tähtäävälle elokuvalle ja tuotantoyhtiölle. Tuen merkitys voidaan nähdä myös osoituksena siitä, että elokuvan mahdollisuuksiin levitä kansainvälisesti uskotaan, sillä kulttuuriviennin hanketuen hakemusvaiheessa arviointiin vaikuttavat kansainvälinen merkittävyys sekä hankkeen kyky tuottaa uusia kansainvälistymisen toimintatapoja. Näiden toimintatapojen tarkempi kuvaus ei käy ilmi elokuvasäätiön tukiohjeistuksesta. Keräämästäni tiedosta käy kuitenkin ilmi, että tuotantoyhtiöiden pääsijainen tavoite on ollut elokuvan/hankkeen viennin tai myynnin lisääminen. Muina vastausvaihtoehtoina oli yrityksen tunnettavuuden lisääminen tai verkostoituminen ja yhteistyökumppaneiden hankinta. Kaikki olivat olleet tuotantoyhtiöiden tavoitteina, mutta vuosien aikana ne ovat myös painottuneet eri tavalla. Lisäksi tavoitteena mainittiin myös Oscar –kampanja. Lähtökohtaisesti Oscar –kampanjan kaltaisesta sat-sauksesta voidaan olettaa viennin tai myynnin lisääntymisen lisäksi uusia kansainvälistymisen toimintatapoja tuotantoyhtiölle.

Tekemästani kyselystä ei selviä, mitä nämä uudet kansainvälistymisen toimintatavat mahdollisesti ovat olleet, mutta ainakin hanketuki on edesauttanut tuotantoyhtiön rahoituksen saantia muualta sekä mahdollistanut uusia kansainvälisiä verkostoja, joka on jo merkittävää itsessään. Lisäksi kävi ilmi, että hankkeen toteuttamisen jälkeen yli puolelle vastanneista oli syntynyt jotain uutta osaamista ja tietoa sekä hankkeella koettiin olevan vaikutusta myös muille yrityksille tai yhteiskunnallisesti.

Koska en ole päässyt lukemaan tuotantoyhtiöiden kirjallisia hakemuksia tai loppuraportteja hanketuesta, on vaikeaa ottaa kantaa siihen kuinka paljon hakemusvaiheessa kirjatut tavoitteet mahdollisesti poikkeavat loppuraportoinneista tai ovatko ne vastanneet elokuvasäätiön odotuksia.

Lähtökohtaisesti kulttuuriviennin tuet tulee raportoida vuoden kuluessa. Näin ripeällä aikataululla on vaikea selvittää hankkeen pitkäaikaisia vaikutuksia. Lisäksi tuotantoyhtiöiden voi olla hankalaa kirjallisen loppuraportin yhteydessä kertoa mitä hankkeella on saatu aikaan. Sen sijaan helpompaa on vastata päässeensä hakemusvaiheessa kirjattuihin tavoitteisiin. Kyselyssä kävi ilmi, että suurin osa tuotantoyhtiöistä oli hyötynyt kansainvälisyyttä ajatellen 1-3 kuukauden sisällä hankkeen toteutuksesta. Merkittävimmät vaikutukset olivat hankkeen näkyvyys, kansainvälinen myynti ja uudet verkostot. Yksi kertoi merkittävimpänä huomiona olleen uuden toiminnan ymmärtäminen. Kaikki näistä vaikutuksista ovat sellaisia jotka voidaan huomata heti tapahtuneen jälkeen.

Raportointia tulisi kehittää niin, että se hyödyttäisi paremmin molempia osapuolia. Mielenkiintoinen kokeilu voisi olla kulttuuriviennin hanketuen jatkotuki, sillä yli puolet vastanneista koki, että olisi hyödyllistä raportoida hanketuen vaikutuksista pidemmällä aikavälillä mikäli se mahdollistaisi esimerkiksi jatkotukea. Tällainen kulttuuriviennin hanketuen jatkotuki hyödyttäisi sellaista hanketta parhaiten jonka elinkaari mahdollistaisi erilaiset kulttuurivientiä edistävät toimenpiteet. Esimerkiksi hanke joka on saanut kulttuuriviennin hanketukea yleisesti kulttuurivientiin, eikä niinkään kertaluontoiseen tapahtumaan, voisi raportoida hankkeen jälkeen siitä mikä tuotantoyhtiön näkökulmasta jäi kesken ja miten sitä voisi mahdollisesti jatkaa. Tämä toimintamalli poistaisi tuotantoyhtiöiden paineen kertaluontoisesta onnistumisesta ja mahdollistaisi suunnitelmallisuutta hankkeiden kansainvälistymiselle. Toisaalta hankkeiden sykli on nopea ja yksinkertaisuus on valttia, mutta palveleeko se perin-

pohjaista kansainvälistä jalkautumista. Jatkotuen ehdottomat hyödyt elokuväsäätiölle olisivat, että tuotantoyhtiöt tuottaisivat jo raportointi vaiheessa relevanttia tietoa jolla pystyttäisiin seuraamaan alan kehitystä tarkemmin tuotantoyhtiöiden näkökulmasta ja kehittämään kansainvälistä toimintaa ja kulttuuriviennin tukimuotoja.

Tuotantoyhtiöt olivat hyvin yksimielisiä siitä, että tuki on ollut riittävä, mutta esimerkiksi muiden tahojen osallistumista kampanjaan toivottiin. On ymmärrettävää, että isojen kampanjoiden läpi viemisessä tuotantoyhtiöt voivat kaivata lisää työntövoimaa rahallisen tuen lisäksi saavuttaakseen täyden potentiaalin. Lisäksi ehdotuksena tuli, että ennen valmistumista tapahtuva markkinointi, rahoitusfoorumit ja markkinointimateriaalit voisivat hyvin kuulua tuen piiriin. Suomen elokuväsäätiö on vuoden 2019 aikana viemässä läpi hanketta jossa muutamaa kansainvälisesti potentiaalista elokuvaa tulla tukemaan juurikin markkinointimateriaalien kilpailukyvyssä kansainvälisillä markkinoilla.

Yleisesti voidaan kuitenkin sanoa, että kymmenen vuotta sitten kulttuuriviennin kehittämisohjelmassa kirjatut tavoitteet ovat täyttyneet elokuvan kulttuuriviennin osalta kiitettävästi. Yritystoiminta on kehittynyt, osittain juuri hanketuen ansioista, vientitoiminnan kannalta merkittävät verkostot ovat vahvistuneet, kansainväliseen markkinointiin ja promootioon on panostettu ja tullaan panostamaan edelleen. Lisäksi kulttuuriviennin rakenteita ja tietoperustaa ollaan ja tullaan vahvistamaan, kuin myös kansainvälistä kulttuuriyhteistyötä.

Tutkimusta tulisi jatkaa haastatteluilla, jotta saataisiin täydellinen kuva hanketuen vaikutuksista tuotantoyhtiölle ja näin sieltä löytyisi myös selkeä näkemys siitä mihin suuntaan alalla kansainvälisesti toimivat tuotantoyhtiöt haluavat sen liikkuvan.

LÄHTEET

Eskola, Jari & Suoranta, Juha 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Vastapaino, Tampere

Laki valtion rahoituksesta elokuvakulttuurin edistämiseen 2019. Viitattu 4.4.2019. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20181174>

Kinnunen, Kalle 2018. Turun Sanomat. Elokuva kiinnostaa sijoittajia. 17.4.2018. viitattu 1.4.2019. <https://www.ts.fi/kulttuuri/3915282/Elokuva+kiinnostaa+sijoittajia>

Leikola, Markus & Leroux Päivikki 2006. Kulttuuriviennin liiketoimintamallit. Viitattu 6.4.2019. <http://docplayer.fi/929921-Kulttuuriviennin-liiketoimintamallit.html>

Mankkinen, Jussi 2017. Yle. Rujo ja väkivaltainen Rendel on ensimmäinen supersankari elokuva – Mikkelistä tuli Gotham City. 22.9.2017. Viitattu 19.4.2019. <https://yle.fi/uutiset/3-9847826>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2011. Kulttuurivienti näkyy, uudistaa ja vaikuttaa. Suomen kulttuuriviennin kehittämisohjelma 2007-2011 loppuraportti. Opetus – ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2011:20. Viitattu 2.3.2019. <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75384/OKM20.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Opetusministeriö 2007. Onko kulttuurilla vientiä? ON! Esitys Suomen kulttuuriviennin kehittämisohjelmaksi 2007-2011. Opetusministeriön julkaisuja 2007:9. Viitattu 30.3.2019. <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79505/opm9.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Suomen elokuvasäätiö 2010. Toimintakertomus 2010. Viitattu 20.3.2019. http://ses.fi/fileadmin/dokumentit/Toimintakertomus_2010.pdf

Suomen elokuvasäätiö 2011. Suomalaisen elokuvan tavoiteohjelma 2011-2015. Viitattu 6.4.2019. https://ses.fi/fileadmin/dokumentit/Suomalaisen_elokuvan_tavoiteohjelma_2011-2015.pdf

Suomen elokuvasäätiö 2015a. Elokuvan vuosi 2015. Viitattu 20.4.2019. http://ses.fi/fileadmin/dokumentit/Elokuvavuosi_2015_Facts_Figures.pdf

Suomen elokuvasäätiö 2015b. Toimintakertomus 2015. Suomen elokuvasäätiö. Viitattu 19.4.2019. https://ses.fi/fileadmin/dokumentit/SES_toimintakertomus_2015.pdf

Suomen elokuvasäätiö 2017. Toimintakertomus 2017. Viitattu 30.3.2019. https://ses.fi/fileadmin/dokumentit/SES_toimintakertomus_2017.pdf,

Suomen elokuvasäätiö 2018. Business Finlandin tiedote, AV-tuotantokannustimella ratkaiseva merkitys alan kansainvälistymiselle. 18.9.2018. Viitattu 17.4.2019. http://ses.fi/ajankohtaista/ajankohtainen/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=1781&cHash=51e54ead742c43a31a572e9699bbd4a6

Suomen elokuvasäätiö 2019a. Kansainvälinen osasto. Viitattu 16.3.2019. <http://ses.fi/saeatioe/kulttuurivienti/>

Suomen elokuvasäätiö 2019b. Toimintasuunnitelma 2019. Viitattu 6.4.2019. https://ses.fi/fileadmin/dokumentit/SES_toimintasuunnitelma_2019.pdf

Suomen elokuvasäätiö 2019c. Tukitoiminta. Viitattu 6.4.2019. <http://ses.fi/tukitoiminta/esittely/>

Suomen elokuvasäätiö 2019d. Tukiopas kulttuuriviennin hanketuki. Viitattu 6.4.2019. http://ses.fi/fileadmin/dokumentit/TUKIOPAS_KV_hanketuki.pdf

Suomen elokuvasäätiö 2019e. Uusi elokuvalaki tuo muutoksia elokuvasäätiöön. 19.12.2018 Viitattu. 20.4.2019. http://ses.fi/ajankohtaista/ajankohtainen/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=1875&cHash=bd9cbdd19c19b422a32cd081bcc6f58

Suomen elokuvasäätiö 2019f. Tukitoiminta, tukipäätökset. Viitattu 19.4.2019. <http://ses.fi/tukitoiminta/tukipaeaoekset/>

Suomen elokuvasäätiö, 2019g. Tukitoiminta, Kulttuuriviennin tukipäätökset. Viitattu 19.4.2019. <http://ses.fi/tukitoiminta/tukipaeaoekset/kulttuurivienti/G>

Suomen elokuvasäätiö 2019h. Vuositilastot, Elokuvuvuosi 2007-2017. Viitattu 20.4.2019. <http://ses.fi/tilastot-ja-tutkimukset/vuositalastot/>

Tamminen, Maija 2015. Markkinointi ja Mainonta. Night Goes Long ravistelee leffa-alaa: Suomalaiset tekevät täyspitkän open source –elokuvan 48 päivässä. 10.8.2015. Viitattu 19.4.2019 <https://www.marmai.fi/uutiset/night-goes-long-ravistelee-leffa-alaa-suomalaiset-tekevät-tayspitkan-open-source-elokuvan-48-paivassa-6295150>

Tuomi, Jouni & Sarajärvi Anneli 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi, Tammi, Helsinki

Valtakari, Mikko & Nyman, Juho 2018. Selvitys elokuvatuotantoihin kohdistuvien julkisten tukien vaikutuksista, Opetusministeriö. Viitattu 30.3.2019. http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160932/OKM_26_2018.pdf

Valtioneuvosto 2018. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Elokuvien tuotantotuki alalle eilinehto. 20.6.2018. Viitattu 6.4.2019. https://minedu.fi/artikkeli/-/asset_publisher/selvitys-elokuvien-tuontatotuki-alalle-elinehto

Wilenius, Markku 2004. Luovaan talouteen. Kulttuuriosaaminen tulevaisuuden voimavarana. Edita: Helsinki.

LIITTEET

LIITE 1 Sähköisen kyselyn runko

Hyvä vastaanottaja,

Tämä kysely toteutetaan osana Humanistisen ammattikorkeakoulun kulttuurituotannon opinnäytetyötä. Tämän kyselyn tarkoituksena on kartoittaa anonyymisti hanketuen vaikutuksia tuotantoyhtiölle ja kehittää kulttuuriviennin tukea mahdollisesti tulevaisuudessa.

Kysely on anonyymi ja vastaaminen vie aikaa noin 10-15 minuuttia. Tämän lomakkeen kautta saatuja tietoja ei luovuteta mihinkään muuhun tarkoitukseen.

KULTTUURIVIENNIN HANKETUKI

1. Kuinka paljon kulttuuriviennin hanketukea olette saaneet Suomen elokuvasäätiöltä?

1000-4999 euroa

5000-9999 euroa

10 000-20 000 euroa

Enemmän

2. Oletteko saaneet samaan hankkeeseen kulttuuriviennin tukea myös muualta? KYLLÄ/EI

Jos vastasitte KYLLÄ, mistä?

**3. Onko teillä ollut useampia hankkeita joihin olette saaneet kulttuuri-
viennin hanketukea? KYLLÄ/EI**

TAVOITTEET

4. Mitkä olivat pääsijaiset tavoitteenne?

Yrityksen tunnettavuuden lisääminen

Elokuvan/ hankkeen viennin/myynnin lisääminen

Verkostoituminen ja yhteistyökumppanien hankinta

Muu, mikä?

**5. Kuinka hyvin mielestänne pääsitte hakemusvaiheessa kirjaamaanne
tavoitteeseen?**

**ASTEIKOLLA 5-1 (todella hyvin, hyvin, jonkin verran, ei juurikaan tai en
osaa sanoa)**

**6. Minkä koit vaikuttavan tavoitteiden saavuttamiseen? (voit valita use-
ampia vaihtoehtoja)**

Yrityksen aikaisemmin luomat kansainväliset suhteet

Mahdollisen tapahtuman luonteen

Markkinoinnin

Yhteistyökumppanit

Ajoitus

Jokin muu, mikä?

7. Mikäli ette päässeet tavoitteisiin, koetteko syynä olleen (voit valita useampia vaihtoehtoja)

Hanketuen määrä

Tapahtuman luonne

Verkostot

Markkinointi

Väärä ajoitus

Päällekkäiset kansainväliset projektit

VAIKUTUKSET JA MAHDOLLISUUDET TUOTANTOYHTIÖLLE

8. Kulttuuriviennin hanketuki on helpottanut yhtiön muiden hankkeiden rahoituksen saantia? täysin samaa mieltä – jokseenkin samaa mieltä – ei samaa eikä eri mieltä – jokseenkin eri mieltä – täysin eri mieltä + en osaa sanoa

9. Tuki on mahdollistanut uusia kansainvälisiä verkostoja?

täysin samaa mieltä – jokseenkin samaa mieltä – ei samaa eikä eri mieltä – jokseenkin eri mieltä – täysin eri mieltä + en osaa sanoa

10. Tuella on ollut merkitystä kansainvälisen työn jatkuvuuden kannalta

täysin samaa mieltä – jokseenkin samaa mieltä – ei samaa eikä eri mieltä – jokseenkin eri mieltä – täysin eri mieltä + en osaa sanoa

11. Tuella vaikutettiin hankkeen kasvuun/menestykseen

täysin samaa mieltä – jokseenkin samaa mieltä – ei samaa eikä eri mieltä – jokseenkin eri mieltä – täysin eri mieltä + en osaa sanoa

12. Tuki on vaikuttanut hankkeen myyntituloksiin positiivisesti

täysin samaa mieltä – jokseenkin samaa mieltä – ei samaa eikä eri mieltä – jokseenkin eri mieltä – täysin eri mieltä + en osaa sanoa

13. Mitkä olivat hanketuen merkittävimmät vaikutukset ennen loppuraportointia?

Uudet verkostot

Yhtiön kansainvälistyminen

Hankkeen näkyvyys

Ei merkittäviä vaikutuksia

Kansainvälinen myynti

Jokin muu, mikä?

14. Entä loppuraportoinnin jälkeen?

Uudet verkostot

Yhtiön kansainvälistyminen

Hankkeen näkyvyys

Ei merkittäviä vaikutuksia

Muu, mikä?

15. Hankkeen vaikutuksia voi hyödyntää esimerkiksi markkinoinnissa tai tulevissa hankkeissanne?

täysin samaa mieltä – jokseenkin samaa mieltä – ei samaa eikä eri mieltä – jokseenkin eri mieltä – täysin eri mieltä + en osaa sanoa

16. Hankkeen toteuttamisen jälkeen yritykselle syntyi uutta osaamista ja tietoa?

täysin samaa mieltä – jokseenkin samaa mieltä – ei samaa eikä eri mieltä – jokseenkin eri mieltä – täysin eri mieltä + en osaa sanoa

17. Hankkeellanne oli tuen ansiosta vaikutusta muille yrityksille tai yleisesti yhteiskunnallisesti?

täysin samaa mieltä – jokseenkin samaa mieltä – ei samaa eikä eri mieltä – jokseenkin eri mieltä – täysin eri mieltä + en osaa sanoa

18. Kuinka nopeasti koitte hanketuen mahdollisen hyödyn tuotantoyhtiön kansainvälisyyttä ajatellen?

1-3 kuukauden sisällä hankkeen toteutuksesta

3-6 kuukauden sisällä hankkeen toteutuksesta

6-12 kuukauden sisällä hankkeen toteutuksesta

1-3 vuoden sisällä hankkeen toteutuksesta

Vasta vuosien jälkeen

Ei ollenkaan

19. Koetteko tuen olleen riittävä hankkeellenne? KYLLÄ/EI**20. Kuinka merkittävänä pidätte hanketukea teille tuotantoyhtiönä?**

5-1 hyvin merkittävä, merkittävä, jonkin verran, merkittävä, ei juurikaan tai en osaa sanoa

KEHITYSNÄKYMÄT

21. Koetteko hanketuesta olevan hyötyä ajatellen kansainvälistymistä ja uusien kansainvälisten suhteiden luontia?

ASTEIKOLLA 5-1 (todella hyvin, hyvin, jonkin verran, ei juurikaan tai en osaa sanoa)

22. Koetteko saaneenne tarpeeksi tukea ja neuvoa kulttuuriviennin edistämiseen?

ASTEIKOLLA 5-1 (todella hyvin, hyvin, jonkin verran, ei juurikaan tai en osaa sanoa)

23. Koetteko, että saitte jo raportointi vaiheessa kerrottua riittävästi tuen vaikutuksista?

ASTEIKOLLA 5-1 (todella hyvin, hyvin, jonkin verran, ei juurikaan tai en osaa sanoa)

24. Koetteko, että olisi hyödyllistä raportoida tuen vaikutuksista pidemmällä aikavälillä mikäli se mahdollistaisi uusia hanketukia tai ”jatkotukea”? KYLLÄ/EI

25. Onko teillä jotain mitä haluaisit Suomen elokuvasäätiön tietävän ja huomioivan tulevaisuudessa hanketukia jakaessa?